

panorama

inforegio

33

Jar 2010

Hodnotenie regionálnej politiky

Nahliadnutia a výsledky

ÚVODNÍK

Dirk Ahner

3

PREHLAD

Následné hodnotenie Cieľov 1 a 2 za obdobie 2000 – 2006: Čo sme dosiahli?

4 – 7

INTERVIEW

Terry Ward – Elżbieta Bieńkowska – Albino Caporale – John Bachtler

8 – 11

PAUŠÁLNE

Následné hodnotenie Cieľa 1 a 2 za obdobie 2000 – 2006: zistenia na prvý pohľad

12 – 13

PO EURÓPE

Nový systém podzemnej dopravy pre Atény
CzechInvest – správne investovanie začína tu
Vedecký a podnikateľský park mesta Lahti – Fínske združenie čistých technológií
Zladenie potrieb žien s potrebami miestneho hospodárstva v Salzburgu

14 – 17

POHĽAD ZBLÍZKA

Hodnotenie – aké metódy používať?

18 – 19

SPOLOČNÉ VÝCHODISKO

Hodnotenie posilňuje politiku súdržnosti

20 – 22

NA REGIO ZÁLEŽÍ

Predstavujeme komisára Hahna, nového komisára EÚ pre regionálnu politiku

23

VYTVÁRANIE SIETÍ

24 – 25

INTERNE O NAŠICH PROJEKTOCH

Longlife – Konkurencieschopné zdravotnícke služby

26 – 27

28

TERMÍNY DIÁRA – NECHAJTE VÁŠ HLAS POČUŤ

Fotografie (strany):

Obálka: © EC

Strany 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 – 13, 14, 16, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26 © EC

Strana 8: © Terry Ward

Strana 9: © Ministry of Regional Development

Strana 10: © Albino Caporale

Strana 11: © The University of Strathclyde

Strana 15: © Sochor Jiří

Strana 16: © Lahti Region Image Bank

Strana 17: © Rupert Pagitsch

Strana 27: © Minna Mäkinieni

Tento časopis je vytlačený v angličtine, francúzštine a nemčine na recyklovanom papieri.

Je dostupný on-line v 21 jazykoch na stránke http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panora_sk.htm

Názory vyjadrené v tejto publikácii sú názormi autorov a nevyjadrujú nevyhnutne názory Európskej komisie.

Hodnotenie politiky je stále dôležitejšou témou politiky súdržnosti. Preto sme sa rozhodli venovať mu hlavnú pozornosť v tomto vydaní Panoramy. Vychádzajúc z našej skúsenosti následného hodnotenia programového obdobia 2000 – 2006, chceme diskutovať o niekoľkých kľúčových otázkach – Kto to má robiť? Ako? Kedy? A ako výsledky podporujú zmenu? Existuje širšie uplatnenie pre rigoróznejšie, analytické prístupy?

Roky 2000 – 2006 boli obdobím, ktoré bolo svedkom zásadnej zmeny štruktúry EÚ s prístupom 10 nových krajín. Vyplyvajúce rozdiely zdôraznili úlohu politiky súdržnosti, pričom následné hodnotenie tohto obdobia obzvlášť viedlo k zamysleniu sa. Štatistiky ukazujú, že silný rast v nových krajinách EÚ znížil rozdiely v HDP na osobu v celej EÚ. Aký podiel na tomto raste má politika súdržnosti? Týmto a iným otázkam sa venujeme na nasledujúcich stranách.

Z diskusií s riadiacimi orgánmi a projektovými manažérmi vyplýva, že metódy používané na plnenie politiky súdržnosti podnecujú spôsoby vedenia domácej politiky – monitorovanie, hodnotenie, viacročné plánovanie a všetky vycibrené postupy, ktoré sa môžu používať aj inde. Politika súdržnosti prináša nové formy legislatívy a metódy implementácie do správ regiónov, miest a obcí po celej Európe.

Hoci je veľa údajov vo forme správ, odkazov, databáz a prípadových štúdií k dispozícii na internetovej stránke Inforegio, a ďalšie prídu v najbližších 18 mesiacoch, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu politiku má stále záujem vypočuť si politikov, akademických pracovníkov a osoby podieľajúce sa na regionálnej politike, v akomkoľvek postavení, o dôkazoch, ktoré majú o výkonnosti politiky.

Osoby, ktoré sme interviewovali v tomto vydaní, sú dobre umiestnené na to, aby pridali svoje hlasy k diskusií: dvaja akademickí pracovníci, riadiaci odborník a poľský minister pre regionálny rozvoj, všetci vyjadrili svoje názory o kladných a záporných aspektoch obdobia 2000 – 2006.

Nakoniec, Panorama víta nového komisára pre regionálnu politiku, pána Johannesa Hahna, a pýta sa ho, aké sú jeho priority a nádeje na jeho funkčné obdobie vo funkcii komisára.

Dirk Ahner

Generálny riaditeľ, Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre regionálnu politiku

” Politika súdržnosti prináša nové formy legislatívy a metódy implementácie do správ regiónov, miest a obcí po celej Európe. “

NÁSLEDNÉ HODNOTENIE CIEĽOV

1 A 2 ZA OBDOBIE 2000 – 2006: ČO SME DOSIAHLI?

V rokoch 2000 až 2006, politika súdržnosti nielenže minula jednu tretinu rozpočtu EÚ, bola to tiež politika, ktorá bola výzvou histórie a pomohla zmeniť históriu. Rozšírenie EÚ o 10 nových členských štátov v roku 2004 prehĺbilo ekonomické a sociálne rozdiely tak, ako nikdy predtým. Politika musela reagovať na túto výzvu bez toho, aby sa zabudlo na tie, ktoré naďalej existovali v „starej“ EÚ-15.

Úlohou následného hodnotenia tohto obdobia bolo analyzovať, čo sa dosiaholo vo všetkých regiónoch a zistiť všetky možnosti, vďaka ktorým by politika mohla reagovať na výzvy ešte úspešnejšie. Hodnotenie nemohlo pokryť všetky podrobnosti politiky súdržnosti medzi rokmi 2000 až 2006 vo vyše 230 programoch Cielov 1 a 2. Avšak 14 prvkov hodnotenia zachytilo prínos tejto politiky pre skutočný rozvoj chudobnejších regiónov EÚ (Cieľ 1), reštrukturalizáciu v oblastiach Cieľa 2 a plnenie cieľov Lisabonskej stratégie. Ďalšie hodnotenia, prebiehajúce v súčasnosti, sa zameriavajú na vplyvy Kohézneho fondu, Európskeho sociálneho fondu a iniciatív Spoločenstva URBAN a INTERREG.

Chudobné regióny dobehli ostatné

Štatistiky ukazujú, že rozdiely v HDP na obyvateľa sa medzi členskými štátmi ako aj medzi regiónmami znížili. Najsilnejším faktorom, ktorý k tomu prispel, bol zrýchlený rast v EÚ-10. Kľúčovou otázkou pre hodnotenie bolo, do akej miery sa tento úspech mohol pripísať politike súdržnosti. Prvé poznatky prišli z dvoch makroekonomických modelov. Obidva modely ukazujú, že programy v regiónoch Cieľa 1 zvýšili dlhodobý produktívny potenciál ekonomík a zlepšili úroveň HDP na obyvateľa. Modelovanie dokonca naznačuje, že celá EÚ, nielen podporované regióny, bola na tom lepšie s politikou súdržnosti ako bez nej.

Tematické štúdie skúmali výkon politiky v kľúčových oblastiach. Podopierajú modelovanie a ukazujú, že HDP nie je jediným číslom, ktoré treba počítať. Štúdie poskytujú dôkazy pre skutočnú diskusiu medzi členskými štátmi, regiónmami a Komisiou.

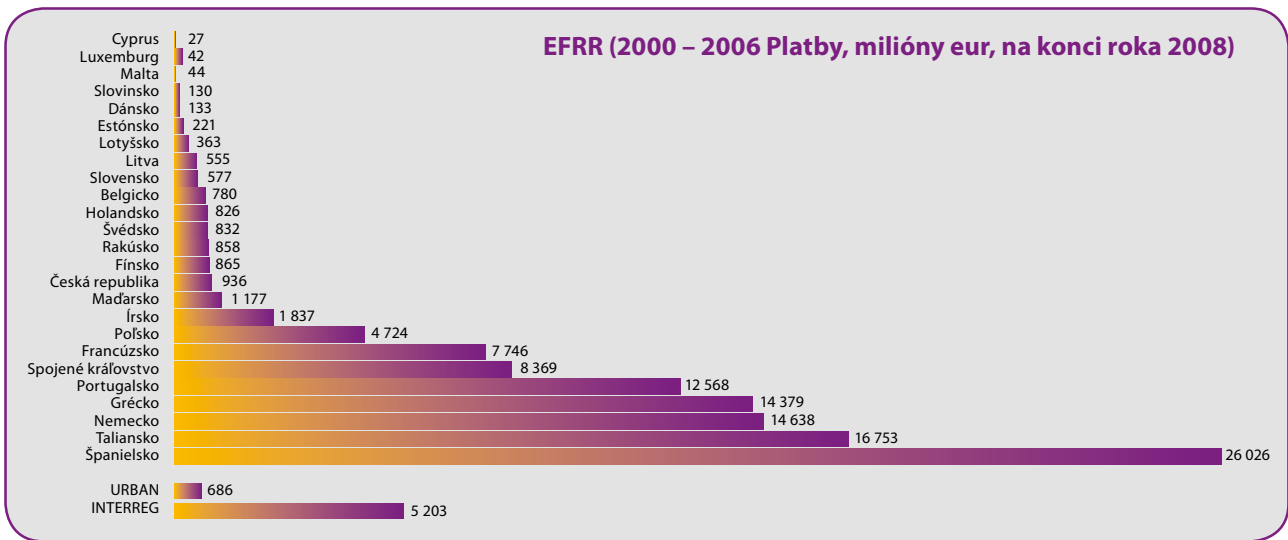
„ Modelovanie dokonca naznačuje, že celá EÚ, nielen podporované regióny, bola na tom lepšie s politikou súdržnosti ako bez nej. “

Lepší dopravný systém pre občanov a efektívny spoločný trh

Z 8 500 km diaľnic vybudovaných za toto obdobie po celej EÚ, 2 043 km (24%) bolo priamym výsledkom investícií spolufinancovaných z EFRR. Väčšina z nich bola vyčlenená pre chudobnejšie regióny v Grécku, Španielsku a Portugalsku. EFRR spolufinancoval 294 km vysokorychlostných železničných tratí, čo bola asi štvrtina z celkového počtu km ukončených v Španielsku a Taliansku. Politika prispela aj k modernizácii 31 letísk a 45 námorných prístavov a opäť najviac v tých najzanebanejších častiach Únie. Prebiehajúce hodnotenie projektov podporovaných Kohéznym fondom poskytne viac informácií v budúcom roku na doplnenie tohto obrazu.

EFRR prispel viac na investovanie do ciest ako do železníc, najmä v krajinách EÚ-10, v ktorých bolo zlepšenie cestnej siete najnaliehavejšou potrebou. Hodnotenie potvrdzuje, že krajiny EÚ-10 stále potrebujú modernizovať svoje dopravné siete. Ale štúdia kladie otázku, či financovanie ciest v EÚ-15 zo zdrojov EÚ vyžaduje prísnejšie určenie prioritných projektov a dáva na pretras podporu pre miestne komunikácie a údržbu. V budúcnosti je potrebné investovať viac do zlepšenia spojení medzi rôznymi druhmi dopravy a zlepšiť mestskú hromadnú dopravu pri prechode na nízkouhlíkové hospodárstvo.

Životné prostredie: plnenie noriem EÚ a využívanie potenciálu pre hospodársky rast

Veľká časť podpory pre environmentálne projekty v chudobnejších regiónoch pomohla členským štátom splniť smernice o vodách a odpadových vodách spolufinancovaním pripojenia k čistej pitnej vode a k čisteniu odpadových vôd, najmä vo vidieckych oblastiach. Asi o 14 miliónov ľudí viac bolo napojených na hlavný prívod vody a podľa odhadu ďalších 20,5 milióna bolo napojených na čistenie odpadových vôd.

Hodnotenie zisťuje, že výstavbu environmentálnej infraštruktúry (projekty vodného hospodárstva a odpadových vôd, projekty na tuhý odpad) často viedli čisto environmentálne úvahy. Je preto jasné, že politika súdržnosti mala *de facto* ako samostatný cieľ zlepšenie životného prostredia.

Politika súdržnosti nebola len o raste HDP a pomáhaní regiónom, aby naplnili svoj ekonomický potenciál. Pomohla tiež zabezpečiť, aby sa každý, bez ohľadu na to, kde žije, podieľal na ziskoch z ekonomického rastu. Aktívne podporovala zabezpečenie toho, aby bol rast sprevádzaný zlepšovaním životnej úrovne a kvality života a aby bol rozvoj územne vyvážený a v súlade s prírodným a fyzickým bohatstvom regiónov.

Otázkou do budúcnosti je, ako môžu regióny využiť výzvy vyplývajúce zo zmeny klímy a ochrany životného prostredia na posilnenie konkurenčnej pozície svojich podnikov na globálnych trhoch.

Podniky: pracovné miesta a inovácia

Malé a stredné podniky boli hlavným cieľom pomoci EFRR pre podnikanie získaním 83% takéhoto financovania v období od roku 2000 do roku 2006. Odzrkadľuje to priority národnej politiky – politika podnikania sa zameriava na menšie podniky prakticky vo všetkých členských štátoch. Osobitnou prioritou je podnikanie a zakladanie podnikov. Tridsať programov, ktoré mŕňajú najviac na podporu podnikov (čo predstavuje asi 60% celkovej sumy vynaloženej v tejto oblasti), vytvorilo najmenej 638 000 pracovných miest.

Priame nástroje (napr. finančná podpora, väčšinou granty, ale aj úvery a vlastné imanie) sú stále hlavnou oporou podpory EFRR na podnikanie a inováciu, pričom predstavujú približne 69% výdavkov za príslušné obdobie. Hodnotenie zistilo trend od úzkej „reštrukturalizácie a diverzifikácie stratégie“ smerom k širším stratégiám s väčším dôrazom na inováciu a širšiu škálu nástrojov. Použitie nepriamych nástrojov (napr. nefinančná podpora ako podnikateľské služby, zníženie administratívnej záťaže, zoskupenia, siete a prenos vedomostí) za dané obdobie značne vzrástli. Celý rad nástrojov bol zreteľne zameraný na podporu malých podnikov – naopak, pomoc pre veľké podniky bola takmer výhradne formou nenávratných grantov.

Súčasťou hodnotenia bolo porovnanie výkonnosti podporovaných podnikov vo východnom Nemecku s nepodporovanými podnikmi. Štúdia ukázala, že podporované podniky mali lepšie výsledky v oblasti investovania, boli aktívnejšími vo vede a výskume a podávali viac žiadostí o udelenie patentu.

Zjednodušenie cestovania po Grécku

Zastaralé ekonomické štruktúry sa môžu zmeniť – ale vyžaduje si to čas a politickú vôľu

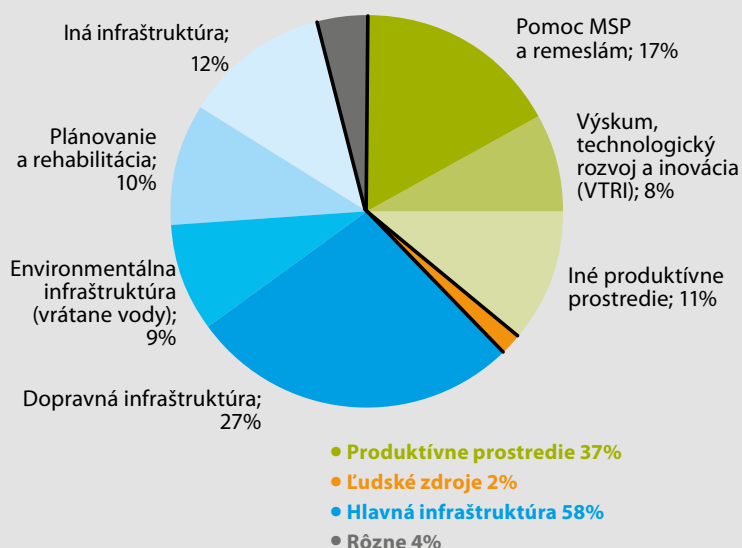
Hodnotenie vybraných regiónov, ktoré prechádzajú štruktúrnymi zmenami (regióny Cieľa 2) zistilo, že programy regionálneho rozvoja môžu účinne prispieť k zmene sociálnej a ekonomickej štruktúry regiónu prelomením závislosti na starých priemyselných odvetviach. Ale takýto proces potrebuje čas, často desaťročia a politickú vôľu. Hodnotenie ukázalo, že EFRR môže posilniť a urýchliť tento proces. Prípadové štúdie naznačujú, že zameranie sa na inováciu a výskum je cesta vpred, aj keď táto stratégia nie je bez rizika. Zainteresované strany regiónov Cieľa 2 podčiarkli, že politika súdržnosti EÚ so svojim viacročným charakterom a programovým prístupom, vyžadujúcim si analýzu a jasné rozvojové ciele, môže byť súčasťou dlhodobého procesu reštrukturalizácie regiónov.

Prispôsobivá a pružná politika

V roku 1999, keď sa zostavovali programy politiky súdržnosti na roky 2000 – 2006, zmena klímy, starnutie našich spoločností a globalizácia ešte neboli na poprednom mieste politickej agendy. Prostredníctvom prípadových štúdií a príkladov osvedčených postupov, následné hodnotenie ukazuje, že regióny – niektoré, nie všetky – použili svoje programy na to, aby reagovali na tieto nové výzvy. Tieto regióny nečakali na vedenie z „Bruselu“, konali a programy politiky súdržnosti boli dosť pružné na integráciu týchto iniciatív. Ich skúsenosť sa môže použiť pre lepšie zostavenie politiky do budúcnosti.

„Doterajšie skúsenosti naznačujú, že šírenie „horizontálnych“ priorit bez ohľadu na kontext nie je ideálnou cestou.“

Oblasti intervencie (EFRR údaje z roku 2000 – 2006, Programové doplnenia)

Politika súdržnosti pomáha v boji proti zmene klímy

Riadenie – skutočná pridaná hodnota

Správna a účinná implementácia programov politiky súdržnosti, je veľkou výzvou pre všetky zúčastnené správy, ako v „starých“ tak aj v „nových“ členských štátoch. V rokoch 2004 – 2005 veľa skeptických hlasov hovorilo, že nové členské štáty nebudú schopné zaviesť účinné riadiace opatrenia za tak krátky čas. Ale hodnotenie ukázalo, že títo „negativisti“ sa mýlili! Ukázalo, ako rýchlo sa tieto členské štáty učili a so silnou motiváciou prekonal počiatočné problémy novej politiky. Ešte prekvapivejším je, že sú tu náznaky, že domáce politiky prijali niektoré z kľúčových vlastností – viacročné programovanie, široké zapojenie príslušných zainteresovaných strán, monitorovanie a hodnotenie – čo viedlo k efektívnejšiemu rozhodovaniu.

Zaujímavým aspektom je, že politika súdržnosti, so svojimi desiatkami tisíc projektov, uplatnila v praxi mnohé aspekty predpisov EÚ – ako pravidlá verejného obstarávania. Prostredníctvom politiky súdržnosti sa správy obcí, miest a regiónov oboznámili s novými právnymi predpismi a postupmi.

Vedomostná spoločnosť je jednou z hlavných priorít politiky súdržnosti

Stanovenie horizontálnych priorít – cesta vpred?

Nepochybne, životné prostredie, vytváranie pracovných miest, zmena klímy, dôraz na malé a stredné podniky, vedomostná spoločnosť a rovnaké príležitosti sú na poprednom mieste agendy politiky súdržnosti. Ale rozsah a povaha problémov sa pre jednotlivé regióny odlišujú. Politika musí mať účinné prostriedky na to, aby prešla od zámerov k akcii v rôznych súvislostiach.

Niekoľko štúdií následného hodnotenia sa zameralo na efektívnosť „horizontálnych“ priorít pri dosahovaní cieľov. Dvanásť prípadových štúdií skúmalo rovnaké príležitosti, ale zistilo sa, so sklamaním, že hoci potreba zabezpečiť rovnosť medzi mužmi a ženami bola spomenutá vo väčšine programových dokumentov, len niekoľko programov ju zaviedlo do praxe pri navrhovaní a realizácii projektov podporovaných z EFRR. Rovnaké príležitosti sa považovali skôr za otázku spadajúcu pod Európsky sociálny fond. Vo vysoko výkonných programoch bola podpora rovnakých príležitostí začlenená do stratégie a riadená politickým vedením.

To vyvoláva otázku do budúcnosti: bolo by lepšie byť selektívnejším a mať vytýčenejší cieľ, keď región rozhoduje o najlepších prostriedkoch na dosiahnutie svojich rozvojových cieľov? Doterajšie skúsenosti naznačujú, že šírenie „horizontálnych“ priorít bez ohľadu na kontext nie je ideálnou cestou.

Výzva k verejnej diskusii a skúmaniu

Všetky dokumenty zostavené v priebehu troch rokov následného hodnotenia – referenčný rámec, priebežné správy, databázy, prípadové štúdie, príklady osvedčených postupov, záverečné správy, výkonné súhrnné správy – boli publikované na internetovej stránke INFOREGIO. Ďalšie správy a údaje o vplyve Kohézneho fondu budú zverejnené počas nasledujúcich 18 mesiacov, a bude sa tak ďalej budovať dôkazová báza o výkonnosti politiky súdržnosti. Generálne riaditeľstvo pre regionálnu politiku vyzýva politikov, akademickú obec a široké publikum k diskusii a k ďalšiemu skúmaniu.

PRE VIAC INFORMÁCIÍ, HODNOTENIE NA INFOREGIO:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/rado2_en.htm

TERRY WARD

Výskumný riaditeľ Applica s.r.o.

Za posledné dva roky, Ward koordinoval následné hodnotenie EFRR za obdobie 2000 – 2006.

Z Vášho pohľadu, čo dosiahla politika súdržnosti v programovom období 2000 – 2006?

Štatistiky ukazujú, že podporované regióny rástli rýchlejšie ako iné regióny za dané obdobie. To platí najmä pre regióny Cieľa 1 v takmer všetkých členských štátoch. Platí to aj, hoci menej, pre podporované regióny Cieľa 2 a, vo všeobecnosti, čím viac finančných prostriedkov dostali, tým boli výkonnejšie. Rovnako, politiky v celej EÚ sa všeobecne sústredili na veci, na ktoré by sa malo zameriavať podľa ekonomickej teórie a medzinárodných organizácií ako OECD – a to najmä na zlepšenie infraštruktúry a posilnenie podnikania. Existujú tiež náznaky, že politika súdržnosti urobila veľa pre to, aby sa pozornosť politiky sústredila na kritické problémy regionálneho rozvoja a povzbudila ľudí na mieste, aby sa zúčastňovali na ich riešení. Problém spočíva vo vytvorení priamej súvislosti medzi opatreniami politiky a regionálnou výkonnosťou, čo nie je prekvapujúce, vzhľadom na všetko ostatné, čo sa dialo. Ale môžeme poukázať na hmatateľné výsledky jednotlivých opatrení, ktoré sú v súlade s tým, že politika je efektívna. Vytvorenie priamej súvislosti pre krajiny strednej a východnej Európy je ešte ťažšie, pretože tieto dostali väčšinu finančných prostriedkov až od polovice roka 2004, ale je zrejmé, že fondy boli využité konštruktívne a pomohli vytvoriť pevný základ pre politiky regionálneho rozvoja v tomto období.

„Štatistiky ukazujú, že podporované regióny rástli rýchlejšie ako iné regióny za dané obdobie.“

Keby ste mohli zmeniť jednu vec v súvislosti s politikou, čo by to bolo?

Zaviazať vlády v celej EÚ, aby sa konkrétne vyjadrili o tom, čo sa má dosiahnuť za získané finančné prostriedky a ako to prispeje k regionálnemu rozvoju, alebo k zlepšeniu územnej rovnováhy, a aby určili zmysluplné číselné ukazovatele a ciele na to, aby sa opatrenia mohli monitorovať, by nielenže umožnilo lepšie hodnotenie politiky, ale by aj podporilo efektívnejšie využitie fondov. Toto by asi malo ísť ruka v ruku s viacerými podmienkami pre poskytnutie financovania a s podporovaním verejnej diskusie v jednotlivých krajinách o konkrétnych cieľoch politiky ako aj o výsledkoch.

Mala by sa politika viac sústrediť na zvláštne oblasti politiky, aby bola efektívnejšia?

Áno aj nie. Je zrejmé, že finančné prostriedky musia byť dostatočne veľké na to, aby sa urobil rozdiel, a preto by sa nemali príliš rozdrobovať po jednotlivých oblastiach politiky. Ale keďže regióny čelia rôznym problémom a majú odlišné špecifické potreby, ktoré sa dajú ťažko zistiť na ústrednej úrovni, existuje obálka, z ktorej si môžu vybrať obmedzený počet oblastí, na ktoré môžu vynaložiť finančné prostriedky. Toto by malo tiež uľahčiť monitorovanie a hodnotenie politiky súdržnosti.

Podporovanie malých podnikov

ELŻBIETA BIEŃKOWSKA

Ministerka pre regionálny rozvoj, Poľsko

Od januára 1999 do novembra 2007 Bieńkowska pracovala pre Marshallov úrad Sliezskeho vojvodstva. Ako riaditeľka oddelenia pre regionálny rozvoj bola zodpovedná za programovanie a implementáciu nástrojov regionálneho rozvoja financovaných z predvstupových programov EÚ a štrukturálnych fondov v rámci národného rozvojového plánu (NRP) na roky 2004 – 2006 a národnej stratégie súdržnosti na roky 2007 – 2013.

Z Vášho pohľadu, čo dosiahla politika súdržnosti v programovom období 2000 – 2006?

V prvom rade, zavedenie politiky súdržnosti vyústilo do zlepšenia hlavných makroekonomických ukazovateľov. V skutočnosti to má priamy vplyv na hospodársku, sociálnu a územnú konvergenciu Poľska s rozvinutejšími krajinami EÚ.

Európske fondy prispeli k postupnému zlepšeniu kvality infraštruktúry. Navyše, vďaka politike súdržnosti, úroveň riadenia a správy sa podstatne zlepšila.

Vplyv na sociálnu súdržnosť možno vidieť najmä v počte nezamestnaných a vo vytváraní pracovných miest. Odhaduje sa, že v rokoch 2004 – 2007 bolo vytvorených až 20% nových pracovných miest vďaka fondom EÚ. Každý tretí zlotý investovaný v Poľsku prostredníctvom verejných projektov je stimulovaný európskymi peniazmi.

Politika súdržnosti bola dôležitým akceleračným faktorom v období prosperity. Avšak, ukázalo sa, že je silným štítom voči katastrofálnym dôsledkom hospodárskeho poklesu. Verejné a súkromné podniky sa obrátili na európske fondy vzhľadom na to, že mali obmedzené prostriedky. Podľa môjho názoru, politika súdržnosti bola druhom oleja, ktorý udržal chod ekonomického motora.

Keby ste mohli zmeniť jednu vec v súvislosti s politikou, čo by to bolo?

Pozerajúc na to, ako politika súdržnosti dokázala byť účinným nástrojom na zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja v Poľsku, myslím si, že by sa mal klásť väčší dôraz na podporu silných stránok regiónov, aby sa stali konkurencieschopnejšími.

Aké sú najväčšie výzvy pre Poľsko, pokiaľ ide o politiku súdržnosti?

Podľa môjho názoru je nevyhnutné, aby sa efektívne využili európske fondy na zvýšenie konkurencieschopnosti regiónov ako aj na preklenutie priepasti ekonomickej a sociálnej nerovnosti medzi nimi. Podľa výsledkov, ktoré Poľsko dosiahlo doposiaľ, som presvedčená, že uspejeme.

” V rokoch 2004 – 2007 bolo vytvorených až 20% nových pracovných miest vďaka fondom EÚ. “

Zlepšenie dopravných spojov v Poľsku

ALBINO CAPORALE

Generálny riaditeľ, ekonomický rozvoj, región Toskánska

V roku 2005 Caporale predsedal riadiacemu orgánu jednotného programového dokumentu Cieľa 2 na roky 2000 – 2006 a v súčasnosti má na starosti operačný program Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť EFRR v regióne Toskánska. V roku 2007 bol menovaný za zástupcu generálneho riaditeľa pre priemyselné politiky, inováciu a výskum a remeslá.

Z Vášho pohľadu, čo dosiahla politika súdržnosti v programovom období 2000 – 2006?

V oblasti riadenia bola snaha zjednodušiť proces rozhodovania poskytnutím väčšej autonómie regiónom zodpovedným za programy. To vyžadovalo oddeliť funkcie a monitorovacie aktivity. Metódy pre programové riadenie šli týmto smerom, hoci vždy nepriniesli výrazné výsledky, pokiaľ ide o zlepšenie efektívnosti.

Boli posilnené nasledujúce oblasti: funkcie na hodnotenie programov v rámci pôsobnosti kritérií zodpovednosti voči zainteresovaným stranám, politicko-inštitucionálne partnerstvo, dôležitosť úlohy miestnych inštitúcií a ústredná úloha regionálnych rozvojových politík.

Programové obdobie 2000 – 2006 potvrdilo hodnotu a funkciu európskej regionálnej politiky súdržnosti, ktorá naďalej predstavuje „najvplyvnejšiu páku“ napriek skutočnosti, že doteraz nebola zaradená tak vysoko ako jej finančná hodnota.

Keby ste mohli zmeniť jednu vec v súvislosti s politikou, čo by to bolo?

Diskusia, ktorá sa konala o rozpočtových prognózach na obdobie 2007 – 2013, ako aj prvé dokumenty a akcie, ktoré poskytujú materiál na zamyslenie sa pre obdobie po roku 2013, sa všetky zakladajú na uznaní rozporu, ktorý je v jadre politiky súdržnosti: viac ako ktorákoľvek iná politika, politika súdržnosti sa zakladá na princípoch územnosti a nadúzemnosti a preto je bližšie k občanom a podnikom – ale napriek tomu, že je to tá hmatateľná stránka EÚ, členské štáty na ňu hľadajú ostražito.

Existuje riziko, že politika súdržnosti bude vnímaná len ako mimoriadny prostriedok intervencie pre oblasti, ktoré najviac zaostávajú z hľadiska rozvoja.

Skúsenosť z posledných cyklov programovania štrukturálnych fondov posilnila význam pojmu územia, avšak nedokázala plne reprezentovať pridanú hodnotu politiky, ktorá viedla ku skutočne súdržnejšej Európe.

Myslíte si, že „Barcova správa“ – o ktorú požiadala komisárka Danuta Hübner – obsahuje riešenia pre prípadnú reformu európskej politiky súdržnosti?

„Barcova správa“ poukazuje na všetky dôležité aspekty súčasnej politiky súdržnosti, presvedčivo predstavuje teoretické a politické argumenty pre pokračovanie politiky pod podmienkou, že sa urobia nejaké zmeny.

Verím, že Barcove pozmeňovacie návrhy sú primerané aj uskutočniteľné. Sú tiež radikálne, pretože nevyhnutne pôjdu proti „intelektuálnej neústupnosti“ ako väčšina reforiem.

Jedným zo silných bodov správy je, že preukazuje, že reformovaná politika súdržnosti je výhodná pre členské štáty ako aj pre územia (regionálne vlády a miestne orgány).

“ Programové obdobie 2000 – 2006 potvrdilo hodnotu a funkciu európskej regionálnej politiky súdržnosti... “

Ochrana pobrežia Baltského mora

JOHN BACHTLER

Profesor Európskych politických štúdií a riaditeľ Výskumného centra európskych politík na Univerzite Strathclyde v Glasgowe

Bachtler vydal knihy, kapitoly, články a výskumné práce o regionálnom rozvoji a regionálnej politike, tak ako aj o politikách pre sektor služieb.

Z Vášho pohľadu, čo dosiahla politika súdržnosti v programovom období 2000 – 2006?

V rokoch 2008 – 2009, Výskumné centrum európskych politík viedlo hodnotenie riadenia a implementácie politiky súdržnosti za roky 2000 – 2006. Naša štúdia identifikovala niekoľko dôležitých trendov:

- Bola zrejmá zvýšená partnerská spolupráca.
- Navrhovanie programu sa zvyčajne zakladalo aspoň na nejakých analýzách, strategickej úvahe a partnerskej konzultácii a zahŕňalo dôslednejšie využitie následného hodnotenia.
- Väčšia pozornosť sa venovala monitorovaniu, hoci užitočnosť poskytnutých systémov a informácií bola niekedy diskutabilná.
- Väčší dôraz sa kládol na finančné riadenie, kontrolu a audit, a najmä na dodržiavanie nových vykonávacích predpisov a podrobnejšieho monitorovania finančných tokov, aby sa zabránilo automatickému zrušeniu záväzku.
- Rozvoju kultúry hodnotenia pomohla požiadavka vystaviť strednodobé hodnotenie a aktualizované strednodobé hodnotenie, najmä toto sa použilo pri príprave stratégií na obdobie 2007 – 2013. Mnohé členské štáty vykonali svoje vlastné hodnotenia.

Avšak tento vývoj nebol všeobecný. A preto si treba položiť otázku, prečo po 15 – 20 rokoch riadenia politiky súdržnosti mnohé riadiace orgány nie sú schopné alebo ochotné plne využívať potenciál riadiacich a implementačných postupov EÚ. Do akej miery to závisí od externých faktorov alebo interných obmedzení?

Keby ste mohli zmeniť jednu vec v súvislosti s touto politikou, čo by to bolo?

Riadenie štrukturálnych fondov musí nanovo objaviť zmysel „poslania politiky“ – ktorý sa čiastočne vytratil za posledných desať rokov. Mnoho programov sa začalo zaoberať pohltaním financií na úkor kvality projektu. Veľké administratívne zdroje sú vyčlenené na systémy hlásenia, monitorovania a finančného riadenia, ktoré sú určené skôr na to, aby sa zabezpečilo dodržiavanie právnych predpisov, ako na to, aby slúžili ako nástroje programového riadenia. Viac času sa musí venovať finančnej kontrole a auditu.

Jedným z účinkov, ktoré spôsobujú najväčšiu škodu, je, že zúčastnené strany začínajú byť frustrované a rozčarované touto politikou. Existujú dokonca prípady prijímateľov, ktorí sa vyhýbajú žiadaniu o financovanie zo zdrojov EÚ kvôli administratívne bremenu.

Často sa vyhlasuje, že spôsob realizácie politiky súdržnosti predstavuje „pridanú hodnotu“. Existuje o tom nejaký dôkaz?

Otázkou pre naše hodnotenie bolo, či existuje dôkaz o „prelievaní“ zo štrukturálnych fondov do systémov riadenia domácej politiky členských štátov. Často označované ako „pridaná hodnota“, toto bolo predmetom spornej diskusie. Tu by sme mohli vyvodit' jednoznačný záver: skúsenosť poskytovania štrukturálnych fondov ovplyvnila (zvyčajne pozitívne) praktiky a postupy používané členskými štátmi na riadenie svojich domácich politík. Tento druh zmeny však závisí od aktívnych „podnikateľov v oblasti politiky“ a silného politického záväzku.

PRE VIAC INFORMÁCIÍ, HODNOTENIE NA INFOREGIO:

http://ec.europa.eu/regional_policy/source/s/docgener/evaluation/expost2006/wp11_en.htm

” Skúsenosť poskytovania štrukturálnych fondov ovplyvnila (zvyčajne pozitívne) praktiky a postupy používané členskými štátmi na riadenie svojich domácich politík. “

NÁSLEDNÉ HODNOTENIE CIEĽA 1 A 2 ZA OBDOBIE 2000 – 2006: ZISTENIA NA PRVÝ POHĽAD

Vplyvy politiky súdržnosti v rokoch 2000 – 2006 sa skúmali z rôznych uhlov pomocou rôznych metód hodnotenia. Všetky tieto rôzne bloky spolu poskytujú celkový obraz vplyvov politiky súdržnosti v rokoch 2000 – 2006. A to,

- na jednej strane, prostredníctvom makroekonomických modelov, administratívnych údajov a analýz systémov riadenia a implementácie
- na druhej strane, prostredníctvom tematického rozpísania oblastí politiky, do ktorých výrazne prispel EFRR a Kohézny fond

Vplyvy politiky súdržnosti v 2000 – 2006

Vplyv politiky súdržnosti sa zakladá na prvkoch okolo tohto kruhu:

- Vplyv na HDP a na zamestnanosť,
- Prínos k environmentálnym cieľom a vyváženému priestorovému rozvoju,
- Výsledky v hlavných sektoroch,
- Prínos ku kapacite budovania a učenia sa politiky vo všetkých členských štátoch,
- Príklady dobrých praktík.

MAKROEKONOMICKÉ VPLYVY

- Dva modely (HERMIN, QUEST) simulujú dlhodobé vplyvy politiky súdržnosti na HDP, zamestnanosť a základné imanie v regiónoch Cieľa 1.
- Kumulatívny rast HDP ako rozdiel v porovnaní so situáciou bez politiky súdržnosti na rok 2009 (výsledok QUEST-u):
  - + 0,61% Nemecko
  - + 5,0% Poľsko
  - + 9,5% Španielsko
  - + 15,7 % Portugalsko
- Vplyv na zamestnanosť v roku 2008 ako rozdiel v porovnaní so situáciou bez politiky súdržnosti: + 819 000 osôb (HERMIN)

DOPRAVA

- EFRR spolufinancoval 24% rozšírenia diaľnic v EÚ, čo viedlo k významnému rozvoju cestnej siete.
- 13% všetkých nových vysokorýchlostných železničných tratí v Európe bolo spolufinancovaných z EFRR.
- Intermodálna a mestská doprava, cezhraničné spojenia a železnice vyžadujú väčšiu pozornosť.

PODPORA PODNIKOM

- MSP sú hlavným cieľom podpory EFRR pre podnikanie (83% finančných zdrojov). Rastúce používanie nepriameho nástroja – podnikateľské služby, podpora pri združovaní, vytváraní sietí.
- Vytvorených najmenej 638 000 pracovných miest.
- Východné Nemecko, presvedčujúci dôkaz, že priama investičná podpora zvyšuje aktivitu aj investície.

SYSTÉMY RIADENIA & IMPLEMENTÁCIE

- EÚ10 dokázala zaviesť systémy na správne čerpanie zdrojov: časom významné zlepšenia a pozitívny presun na systémy domáceho riadenia.
- EÚ10 aj EÚ15 sa musia viac zamerať na výsledky.

ŠTRUKTURÁLNA ZMENA & GLOBALIZÁCIA

- Závislosť na starých rozhodnutiach sa môže zmeniť dlhodobými a dobre definovanými regionálnymi politikami. Programy Cieľa 2 sú efektívnejšie, keď posilňujú regionálne politiky a nesledujú dodatočné ciele.
- Prínos EFRR je najefektívnejší, keď sa intervencie zameriavajú na inováciu a internacionalizáciu.

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE & ZMENA KLÍMY

- 25,5 miliardy € minutých na zásahy súvisiace so životným prostredím v rokoch 2000 – 2006.
- O 14 miliónov ľudí viac je pripojených na moderné systémy dodávania vody; o 20 miliónov ľudí viac na čistenie odpadových vôd – pomocou EFRR.
- Európska komisia musí byť explicitná v tom, že vyhovenie environmentálnym požiadavkám EÚ je cieľom politiky súdržnosti, aj keď to nevedie k hospodárskemu rastu.

ROZVOJ VIDIEKA

- EFRR významne prispel k rozvoju v oblastiach vidieka, a to v regiónoch Cieľa 1 aj 2.
- Politika súdržnosti by mala lepšie zviditeľniť svoj prínos občanom na vidieku.

ROD & DEMOGRAFIA

- Demografia: hoci nebola prioritou na začiatku programového obdobia, regióny začali podporovať relevantné projekty.
- Z hodnotenia vyplýva, že stanoviť rodovú rovnosť ako horizontálnu prioritu nestačí – najefektívnejšou je, keď je podporovaná špecifickými, hmatateľnými skutkami. Počet horizontálnych priorit by sa mal obmedziť na tie, ktoré sú pre regióny relevantné.

V tomto vydaní Panoramy sa pozrieme na štyri projekty v rámci EÚ, ktoré boli hodnotené, a ukážeme príklady osvedčených postupov v štyroch prioritných oblastiach financovania regionálnej politiky: infraštruktúra, podpora podnikov, životné prostredie a rodová rovnosť.

PODZEMNEJ DOPRAVY PRE ATÉNY

Pri slovách „Atény“ a „doprava“ dlhé roky bledli aj tí najúprimnejší milovníci tohto mesta – teraz je pripravené na to, aby sa tohto obrazu zbavilo.

Od roku 1965 do roku 1983 sa počet ľudí, ktorí používajú verejnú dopravu, znížil takmer o polovicu, klesnúc z 973 miliónov na 510 miliónov – za rovnaké obdobie sa prudko zvýšil počet vlastníkov osobných automobilov. Výsledok: dopravné zápchy, znečistenie a otázky verejného zdravia. Riešenie: nový systém metra.

Rýchlejší, čistejší dopravný systém

Rozsiahly projekt, plný technických komplikácií, od zemetrasení až po ochranu archeologických nálezov, výstavba mestského podzemného systému sa začala už v roku 1992. Predtým boli ľudia závislí najmä na autobusoch, a tak bývali v zápchach rovnako ako užívatelia áut. Ako sa prvá etapa blížila ku koncu, od roku 2004 sa začalo predlžovanie trate. Celkovo bolo vybudovaných 30 km metra, ktoré v roku 2007 pomohli takmer 200 miliónom ľudí premiestňovať sa v ich každodennom živote, pričom sa striasli tlaku preplnených pozemných ciest. Pri dennom počte 650 000 cestujúcich niet pochýb o tom, že aténske metro pomohlo zmierniť časť dopravného problému v centre Atén, najmä pozdĺž dopravného koridora, ktorý obsluhuje sieť metra.

V ROKOCH 1994 – 1999 SA NA PRVÚ ETAPU VYČLENILI 2,1 MILIARDY €:

- 50% z nich pochádzalo z EFRR a Kohézneho fondu
- 39% z pôžičiek od Európskej investičnej banky
- 11% od Gréckeho štátu

V ROKOCH 2000 – 2006 SA NA ĎALŠIU ETAPU VYČLENILI 2,2 MILIARDY €:

- 43% z EFRR a Kohézneho fondu
- 38% z pôžičiek od Európskej investičnej banky
- 19% od Gréckeho štátu

Podľa odhadov, prvá etapa projektu znížila počet automobilov vchádzajúcich do centra mesta na 70 000, čo predstavuje 335 000 kilometrov cesty denne. Novšie odhady, ktoré poskytla Attiko Metro SA, uvádzajú celkové zníženie o 120 000 denných jász automobilom po otvorení rozšírených liniek metra. Menej áut znamená tiež ľahšie parkovanie a následné významné zníženie znečisťovania ovzdušia.

Cestovanie po meste je oveľa efektívnejšie – pri nedávnom prerušení systému, cesta na hlavných tratiach obsluhujúcich rovnakú trasu ako metro trvala v špičke o 20 – 25% dlhšie.

Budovanie infraštruktúry, budovanie partnerstiev

Hodnotenie projektu ukázalo veľa príkladov osvedčených postupov, vrátane spolupráce medzi partnermi, akými sú rôzne riadiace orgány, čo bolo obzvlášť obdivuhodné vzhľadom na dodatočný tlak tesného termínu, ktorý uložili Olympijské hry.

Výkopové práce na archeologických náleziskách boli tiež potrebné, a popri ochrane, preprave a vystavovaní nálezov vyžadovali úzku spoluprácu medzi tak rôznymi orgánmi ako Attiko Metro SA, Olympic Metro Consortium a ministerstvom kultúry. Ministerstvo dohliadalo na všetky archeologické práce, zatiaľ čo Attiko Metro SA financovala a koordinovala výkopové práce v spolupráci s dodávateľmi a so zapojenými úradmi a službami.

Keďže projekt prešiel početnými prefektúrami, boli doň zapojené rôzne miestne orgány spolu s prevádzkovateľmi verejnej dopravy. Ochrana jemných artefaktov pred tikotom hodinových ručičiek, ktorými boli nadchádzajúce Olympijské hry, a koordinácia komplexných sietí organizácií – vedúci projektu môžu byť so svojou prácou spokojní.

Zvýšenie zamestnanosti a cestovného ruchu

Zníženie času na cestovanie a nápaditá prezentácia vykopaných artefaktov na staniciach sú pre turistov vítanými stimulmi, aby prišli do mesta – samotné metro sa stáva prehlídkou aténskeho dedičstva. Hoci je to prínos pre cestovný ruch, metro bolo zriadené predovšetkým pre Atéňanov. Odlahlé oblasti mesta sú teraz obsluhované metrom, v dôsledku čoho sa oživujú, keďže dochádzanie sa stáva jednoduchším. Pre veľa miestnych občanov sa denné dochádzanie stalo oveľa menej náročným na čas.

VIAC INFORMÁCIÍ:

<http://www.ametro.gr/page/>

Odľahčenie dopravného preťaženia v Aténach

CZECHINVEST – SPRAVNE INVESTOVANIE

ZAČÍNA TU

Investovanie a rozvoj podnikania sú dve hlavné činnosti CzechInvest, agentúry, ktorá poskytuje od roku 1992 bezplatné služby domácim a zahraničným spoločnostiam. Ako taká bola kľúčovou pre realizáciu 1 200 investícií v hodnote približne 650 miliárd českých korún (26 miliárd €).

V roku 2004 CzechInvest začal presúvať európske dotácie do miestnych spoločností založených v Čechách. Prostredníctvom Operačného programu pre priemysel a podnikanie, CzechInvest prideliť približne 350 miliónov € týmto spoločnostiam.

Regionálne financovanie EÚ	4,9 milióna € v roku 2007
a ďalších	5,09 milióna € v roku 2008

Sledovanie trhov

Zatiaľ čo sa CzechInvest pôvodne zameriaval na projekty v spracovateľskom priemysle (autá, elektronika, letecký priemysel), teraz sa zaoberá najmä projektmi v oblasti výskumu a vývoja (technologické centrá) a službami na podporu podnikania (centrá podpory zákazníkov, finančné a účtovnícke služby).

Najväčší projekt CzechInvest je projekt s Hyundai. Zbrusu nová továreň v hodnote 1 miliardy € sa zriaďuje na severnej Morave a vytvorí pracovné miesta asi pre 12 000 ľudí.

Budovanie silnej reputácie

CzechInvest je dnes považovaný za východiskový bod pre inteligentné investovanie, získajúc reputáciu najefektívnejšieho sprostredkovateľského orgánu v Českej republike. Takže aké sú kľúčové faktory úspechu CzechInvest?

- Regionálne pobočky boli založené v rámci celej Českej republiky, celkovo 13, pod heslom „v ústrety klientovi“. Vďaka tomu mohla agentúra poskytovať systematicky vysokú úroveň služieb svojim klientom vo všetkých samosprávnych regiónoch krajiny.
- Zriadenie bezplatnej informačnej linky pomoci, ktorá je v prevádzke už štyri roky, bolo inovatívne. Táto služba riešila viac ako 33 000 otázok na tému európskych dotácií.

Alexandra Rudyšarová, CEO CzechInvest, vysvetľuje: „Česká republika poskytuje pomerne silný balík vnútroštátnych investičných stimulov. Boli sme schopní naladiť sa na finančné prostriedky EÚ tak, aby mohli byť použité na podporu najhodnotnejších projektov v oblasti výskumu a vývoja a investori to vítajú.“

V ústrety výzvam

Jednou z hlavných výziev, ktorú musel CzechInvest prekonať, bolo nájsť rozpočet na prijatie nového personálu pre svoje regionálne pobočky, ale podarilo sa mu presvedčiť banky, aby mu požičali toľko finančných prostriedkov, koľko potreboval. Ďalej bolo treba nájsť správny personál. To často trvalo až šesť mesiacov. Ideálne, záujemcovia mali mať podnikateľské skúsenosti, aby rozumeli potrebám súkromných firiem a boli schopní hovoriť ich jazykom.

Ísť príkladom

Sieť regionálnych pobočiek je považovaná za vysoko profesionálnu a bude pokračovať v priebehu nového programového obdobia v rokoch 2007 – 2013. Počas tejto doby, spoločnosti pôsobiace mimo hlavného mesta budú dotované viac ako 3,6 miliardami € z Operačného programu pre podnikanie a inovácie.

Prevedenie tohto prístupu do iných súvislostí a krajín predstava veľký potenciál – za predpokladu, že je možné nájsť silné a presvedčivé vedenie, ako u CzechInvest.

ĎALŠIE INFORMÁCIE NÁJDETE NA

www.czechinvest.org

Stimulovanie podnikania v Českej republike

VEDECKÝ A PODNIKATEĽSKÝ PARK MESTA LAHTI – FÍNSKE ZDRUŽENIE ČISTÝCH TECHNOLOGIÍ

Od roku 2000 do roku 2006 Vedecký a podnikateľský park mesta Lahti dostal:

855 982 € z EFRR

celkové finančné prostriedky vo výške 2 463 179 €

Bývalý domov ťažkého priemyslu, mesto Lahti v južnom Fínsku tvrdo zasiahlo zrušenie jeho hlavného trhu, Sovietskeho zväzu. Tretina drevených, kovových a plastových výrobkov vyrobených v meste, bola určená na vývoz za hranice – so skončením vývozu sa skončila aj prosperita mesta. Ale s podporou finančných prostriedkov EFRR, zelený priemysel čistých technológií prekvitá v meste, v ktorom prevládalo hutníctvo a továrne na celulózu. V roku 2000 sa ekonomika stále snažila uniesť tieto zmeny, a tak sa nezamestnanosť v regióne pozastavila asi na 12%.

Park je teraz domovom pre asi 120 firiem, pre konzorcium piatich univerzít a pre verejné rozvojové združenia. Tak kde to všetko začalo?

Tajomstvo úspechu

Jedným z kľúčových cieľov stratégie regionálneho rozvoja bolo zvýšiť a posilniť atraktivnosť a konkurencieschopnosť podnikov. Použili sa dva prístupy: rozvíjanie malých a stredných podnikov a prostredia, v ktorom pracovali, a podporovanie nových technológií a odbornej prípravy. Práve v tomto bode sa pomoc z EFRR stala kľúčovou. V rámci tejto priority, EFRR podporil environmentálne projekty zúčastnených spoločností, s cieľom

rozvíjať podnikanie, konkurencieschopnosť a zamestnanosť prostredníctvom inovácií. Súčasťou tejto podpory bolo posilnenie medzinárodných väzieb.

Do hry vstúpila geografia – jazero Vesijärvi malo výskumný potenciál, ktorý priťahoval do tejto oblasti vedecký záujem a v roku 2005 sa v Lahti založil regionálny inovačný systém.

Tento región mal jasne definovaný okruh pôsobnosti, čo sa týka hospodárskeho rozvoja. Každá regionálna rada presne definovala určenie svojho projektu na špecifické kľúčové oblasti, pričom používala regionálny program ako sprievodcu, a stanovila svoju dlhodobú stratégiu podľa týchto parametrov. Vďaka tomu mohol región Päijät-Häme zamerať svoju činnosť na svoje silné stránky.

V parku

Na špičke environmentálnej technológie, vedecký a podnikateľský park slúži ako miesto stretnutia pre environmentálny výskum, vzdelávanie a podnikanie. Koordinuje združenie čistých technológií, ktorého hlavnou odbornosťou je recyklácia, materiálová efektívnosť, energetická efektívnosť a čistenie vody.

Univerzity, podniky, rozvojové organizácie, finančné organizácie a obce, všetci spoločne ponúkajú služby a projekty, ktoré sa plne zakladajú na potrebách podnikov, ktoré vedú koordináciu všetkých aktivít. Podiel súkromného vlastníctva je 12%.

A spolupracovníci prispeli svojimi peniazmi. Obrat parku v roku 2009 bol 7,2 milióna €, pričom približne 0,9 milióna € (12%) financoval EFRR, 2,7 milióna € ostatné verejné inštitúcie (ministerstvá, Tekes, atď.) a ESF, 1,5 milióna € súkromné subjekty a 2,1 milióna € obce (najmä mesto Lahti).

Budovanie budúcnosti

Vďaka neustálemu dôrazu na posilnenie odborných znalostí, recykláciou a zužitkovaním odpadov sa v súčasnosti zaoberá viac ako 50% podnikov v regióne zameraných na čisté technológie. Rastúci význam materiálnej efektívnosti a uzavretý kruh v tradičných priemyselných odvetviach len opodstatnili silné zameranie EFRR na túto oblasť.

Vedecký a podnikateľský park mesta Lahti sa stal vedúcim centrom environmentálnej technológie vo Fínsku. Združenie čistých technológií prilákalo niekoľko medzinárodných, rýchlo rastúcich spoločností. V roku 2006 park prilákal 70 etablovaných spoločností, 41 inkubátorových spoločností a približne 200 aktívnych partnerov spoločností. Investovalo sa vyše 30 miliónov € a v rokoch 2005 až 2007 bolo v regióne vytvorených 170 nových pracovných miest.

Zelená voľba v novom podnikateľskom parku

VIAC INFORMÁCIÍ:

<http://www.lahtisbp.fi/en>

ZLADENIE POTRIEB ŽIEN S POTREBAMI

MIESTNEHO HOSPODÁRSTVA V SALZBURGU

V regióne, ktorý nemá ani jednu ženu medzi svojimi 15 starostami, práca manažéra regionálneho projektu pre rovnaké príležitosti sľubovala veľkú výzvu. Odvtedy, ako začala pracovať Andrea Schindler-Pernerová pred ôsmimi rokmi, vidiecky okres Lungau (Rakúsko) má za sebou dlhú cestu.

Keď bola menovaná v roku 2002, infraštruktúry umožňujúce ženám nájsť rovnováhu medzi prácou a rodinou, ako napríklad zariadenia celodennej starostlivosti o deti, prakticky neexistovali. Číselné údaje z tohto obdobia odzrkadľujú tento deficit: menej ako polovica matiek pracovala, zarábali o vyše 30% menej ako muži, a vyše 80% všetkých žien s vysokoškolským vzdelaním opustilo región.

Funkcia Schindler-Pernerovej, vytvorená vďaka spolufinancovaniu zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), bola zriadená na to, aby sa táto situácia obrátila.

„Začiatok bol ťažký,“ hovorí Schindler-Pernerová, pozerajúc späť. „Bola som jedinou ženou v skupine mužov prijímajúcich rozhodnutia, chýbala mi politická moc, personál a rozpočet.“ Patriarchálne štruktúry neboli jedinou výzvou; ľudia vôbec nepoznali celkový význam pojmu uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti.

Ale bola odhodlaná zmeniť to. Matka dvoch detí, sama zažila, aké je ťažké zosúladiť prácu a rodinu, keď sa po štúdiu vrátila do regiónu Lungau: „Keby mi moja matka a môj manžel neboli pomáhali, nemohla by som ostať.“

„Pagitsch Kinderland“ – celodenná, celoročná starostlivosť o deti v podniku

Pochopenie, z vlastnej skúsenosti, že je nevyhnutné zabezpečiť starostlivosť o dieťa, bolo pre Schindler-Pernerovú hnacou silou pri vytváraní detskej škôlky pre stavebnú firmu Pagitsch. Rýchlo rastúca spoločnosť, ktorá vtedy zamestnávala okolo

160 ľudí, ju kontaktovala, aby pomohla nájsť kandidátky na pokrytie ich rastúcej potreby personálu v regióne. Po prieskume, ktorý ukázal, že vhodná starostlivosť o deti je dôležitým motívom, bol spustený pilotný projekt „Pagitsch Kinderland“.

Spolufinancovaný zo zdrojov EFRR, ako aj z národných zdrojov, projekt otvoril svoje dvere v roku 2006, ponúkajúc profesionálnu dennú starostlivosť pre deti od dvoch do 14 rokov v skupinách do 16 detí, šesť dní v týždni, 12 mesiacov v roku. Prevádzková doba je prispôbená potrebám pracujúcich rodičov.

Začalo sa s jednou skupinou, ale úspech bol taký, že sa vytvorila druhá skupina v roku 2008. Len v roku 2009 Pagitsch zamestnala 11 žien s deťmi.

„PAGITSCH KINDERLAND“ – FINANCOVANIE

- Celkový rozpočet projektu na jeden rok (2006): 105 000 €
- Príspevok z EFRR: 47 250 € (45%)
- Iné zdroje financovania:
Zdroje Spolkovej krajiny Salzburgsko: 15 750 €

Krajina Salzburgsko a Rakúske spolkové ministerstvo hospodárstva udelili projektu niekoľko ocenení za podporu rovnakých príležitostí a za podnikovú sociálnu zodpovednosť.

„Lungauer Frauen Netzwerk“ – posilnenie žien vytváraním sietí

Uznajúc, že vytváranie sietí medzi ženami angažovanými v uplatňovaní hľadiska rodovej rovnosti by bolo užitočné, Schindler-Pernerová začala organizovať stretnutia a sieť „Lungauer Frauen Netzwerk“ uzrela svet. Po roku intenzívnej prípravy, sieť sa úspešne uchádzala o financovanie v rámci programu LEADER +.

Prostredníctvom podujatí, odbornej prípravy, výmeny informácií a mediálnej prítomnosti sa sieť podarilo posilniť úlohu žien v rozhodovacích procesoch a zvýšiť všeobecné povedomie v oblasti rodových otázok.

LUNGAUER FRAUEN NETZWERK – FINANCOVANIE

- Celkový rozpočet projektu na tri roky (2003 – 2006): 39 000 €
- Príspevok EZOZF: 20 670 € (53%)

Cesta dopredu

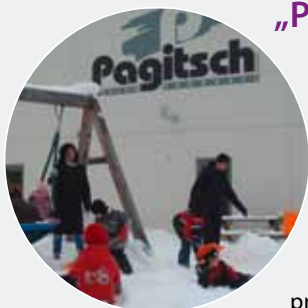
Prípadová štúdia Salzburg ukazuje, že vykonávanie rodovej perspektívy vo všetkých politikách a vo všetkých etapách politiky môže priniesť užitočné výsledky pre regionálny rozvoj, pod podmienkou, že ju podporuje ustanovenie orgánov pre rovnaké príležitosti so silným záväzkom. Región dosiahol veľmi dobré výsledky v oblasti rodovej rovnosti nie preto, lebo rodová rovnosť bola horizontálnou prioritou, ale vďaka vytvoreniu vykonávacieho orgánu (dva propagátori projektu pre rodovú rovnosť).

Je spokojná s výsledkami, ktoré doposiaľ dosiahla? „Überáme sa správnym smerom, ale ešte stále máme pred sebou dlhú cestu,“ hovorí. Dlhodobý záväzok je potrebný na to, aby sa rovnaké príležitosti stali v regióne realitou.

VIAC INFORMÁCIÍ:

<http://www.lungauerfrauennetzwerk.at/>

<http://www.pagitsch.at/>

HODNOTENIE – AKÉ METÓDY POUŽÍVAŤ?

Voľba metód je kľúčovým krokom po prijatí rozhodnutia o téme hodnotenia a jej hlavných otázkach. Metódy nie sú dôležité len pre osobu alebo spoločnosť, ktoré vykonávajú hodnotenie – každá obec, región alebo správa, ktoré poverujú hodnotením, by mali mať aspoň prehľad o dostupných nástrojoch a ich možnostiach a medziach. V neposlednom rade – metódy sa líšia podľa ich stupňa odbornosti a nákladov.

Výzva používať vhodné metódy bola obzvlášť naliehavá, keď GR pre regionálnu politiku malo navrhnuť svoj prístup k následnému hodnoteniu obdobia 2000 – 2006 s vyše 230 programami Cieľov 1 a 2 rôznych veľkostí (od 6 miliónov € do 6 miliárd €!) v 25 členských štátoch. Aby sa umožnilo vysokokvalitné hodnotenie, jedným z prvých rozhodnutí bolo vybrať kľúčové oblasti zásahu a prispôsobiť otázky a metódy týmto témam. A čo je viac, výber tém prilákal akademických pracovníkov a poradcov špecializovaných v rôznych odvetviach.

Výber správnych metód hodnotenia je dôležitý. Ale žiadna metóda nemôže odpovedať na všetky otázky. Metódy závisia od otázok, na ktoré treba odpovedať, na údajoch a na užívateľoch. Každá metóda má svoje medze, je omylná a zachytáva len malú časť našich zložitých spoločností.

Skladanie účtov: Na čo sme minuli peniaze?

Dobré riadenie vyžaduje dobré hlásenie a dobré účtovníctvo. Tvorcovia politiky chcú vedieť, čo sa vyprodukovalo z podpory štrukturálnych fondov (napr. koľko začínajúcich podnikov dostalo podporu). Dnes väčšina programov zbiera takéto údaje ako výstupné ukazovatele.

Prvoradou úlohou pre následné hodnotenie bolo zhromaždiť takéto informácie o fyzických účinkoch programov. Toto ešte nie je hodnotenie, ale prvý stavebný blok a informácie, ktoré požadujú tvorcovia politiky. Hodnotiace tímy sledovali informácie z monitorovacích systémov členských štátov. Čoskoro sa ukázalo, že tieto informácie – hoci často cenné pre individuálny program – mali veľa medzier, keď prišlo k poskytnutiu celkového obrazu pre všetky členské štáty. Prieskumy poskytli viac informácií pre hlavné oblasti intervencie.

Kvalitatívne metódy: Vyhoveli programy politiky súdržnosti skutočným potrebám? Čo skutočne stojí za programami? Prečo niektoré fungovali lepšie ako iné?

Samotné čísla nestačia na to, aby presvedčili daňových poplatníkov a politikov, že verejné peniaze boli dobre investované. A preto sa pri následnom hodnotení používali vo veľkej miere prípadové štúdie. Spolu bolo zahrnutých 84 prípadových štúdií a 39 príkladov osvedčených postupov. Väčšina hodnotiacich tímov viedla interview so zainteresovanými stranami, aby získala informácie a overila zistenia. Takéto kvalitatívne štúdie môžu poskytnúť veľké množstvo ďalších informácií, okrem merateľných účinkov, užitočných pre politikov a občanov, pokiaľ ide o pochopenie, aký vplyv majú verejné politiky na mieste.

Tieto metódy sa snažia odpovedať na otázku, prečo celý rad zásahov spôsobuje účinky, úmyselné alebo neúmyselné, pre koho a v akej súvislosti. Tento prístup neprináša číslo, ale príbeh. Zakladá sa na myšlienke teórie zmeny. Táto skupina metód sa preto nazýva aj hodnotenie vplyvu založené na teórii.

Testovanie porovnávacieho hodnotenia vplyvu pre programy EFRR

Existuje súbor metód, ktorý je veľmi populárny a prijatý v prírodných a spoločenských vedách, ale nebol veľmi zaužívaným v oblasti hodnotenia programov EFRR – porovnávacie hodnotenie vplyvu (Counterfactual Impact Evaluation). Základnou myšlienkou porovnávacích metód je urobiť rekonštrukciu toho, čo by sa bolo stalo bez zásahu.

Keďže programy regionálneho rozvoja sa nedajú opakovať pod kontrolovanými podmienkami ako pokusy vo fyzike alebo chémii, jediný spôsob, ako nájsť približnú odpoveď na túto otázku, je založiť kontrolné skupiny. Napríklad, v prípade programu, ktorý podporuje začínajúce podniky, by sa mal porovnať rozvoj podnikov, ktoré získali verejné peniaze so skupinou podnikov bez takejto podpory. V najlepšom prípade to možno dosiahnuť náhodným výberom prijímateľov z veľkej skupiny žiadateľov, čo je ale len zriedka uskutočniteľné v politike súdržnosti.

Dobré účtovníctvo znamená dobré vedenie politiky

PREHĽAD METÓD HODNOTENIA S PRÍKLADMI

POROVNÁVACIE HODNOTENIE VPLYVU

Funguje program?

- Náhodná kontrola vzoriek
- Rozdiel v rozdieloch
- Nesúvislé vzorky
- Porovnávacie metódy
- Inštrumentálne premenné

MODELOVANIE

- Makroekonomické modely (napr. HERMIN, QUEST)
- Odvetvové modely (napr. TRANSTOOLS)
- Analýza vstupu a výstupu
- Matica sociálneho účtovníctva

Existujú iné techniky na vytvorenie kontrolných skupín (napr. rozdiel v rozdieloch, porovnávacie techniky). Viaceré z nich boli testované v štúdiu o investičnej podpore podnikom v nemeckej oblasti Ciele 1. Štúdia ukázala, že tento nástroj viedol k dodatočným investíciám pre podporované podniky. Je prijateľné vyložiť tieto rozdiely kauzálne, na základe empirických dôkazov a niekoľkých predpokladov.

Modelovanie – širší obraz

Všetky zatiaľ uvedené metódy vnímajú výsledky programov v pomerne úzkom zmysle. Nemôžu zachytiť ekonomiku ako celok, vrátane interakcie programu s ekonomikou. Modely môžu pomôcť zodpovedať na túto otázku. Ich cieľom je urobiť repliku hlavných mechanizmov celého ekonomického systému, ktorý môže pozostávať z regiónu alebo národného štátu. Model by mohol napríklad položiť otázku, či podporované začínajúce podniky skutočne vytvorili ďalšie pracovné miesta v ekonomike, alebo či len vytlačili nepodporované podniky von z trhu.

Následné hodnotenie použilo dva rôzne makroekonomické modely pre regióny Ciele 1: HERMIN a QUEST. Ich simulácie dávajú náhľad na vplyv programov politiky súdržnosti na hrubý domáci produkt, zamestnanosť alebo kapitál ekonomiky.

Modely môžu byť tiež obmedzené iba na jedno odvetvie. Pri tomto hodnotení, GR pre regionálnu politiku a Spoločné výskumné centrum Komisie testovali sektorový model dopravy (TRANSTOOLS).

Pri používaní výsledkov modelovania je dôležité mať na pamäti, že modely sú zjednodušením skutočnosti, napriek celej značnej matematike, ktorá sa pri nich používa. Zjednodušenie a domnienky zabudované do modelu musia byť pre užívateľov zrejme, inak môžu modely vytvoriť mylný dojem „presnosti“.

HODNOTENIE ZALOŽENÉ NA TEÓRII

Prečo program funguje?

- Prieskumy prijímateľov
- Prípadové štúdie, interview
- Realistické hodnotenie
- Participatívne hodnotenie

HODNOTENIE ALTERNATÍV

- Analýza nákladov a zisku
- Analýza nákladov a efektívnosti
- Analýza viacerých kritérií
- Kontingentné hodnotenie

Konkurenčné alternatívy – čo urobíme?

Politici sú často konfrontovaní so situáciami, keď alternatívne projekty alebo programy súťažia o finančné prostriedky. Analýza nákladov-ziskov je najznámejšou technikou v tejto oblasti. Snaží sa podporiť rozhodnutie o verejnom projekte zvážením všetkých nákladov a ziskov projektu – a porovnaním výsledkov s alternatívnymi projektmi. Aby bolo toto porovnanie možné, náklady a zisky sa vyjadrujú vo finančných prostriedkoch. GR pre regionálnu politiku v súčasnosti testuje užitočnosť takejto analýzy po ukončení projektu pre projekty, ktoré získali podporu z Kohézneho fondu v rokoch 2000 – 2006.

Ako sa posunúť dopredu

Európska komisia sama nemôže poskytnúť všetky dôkazy o účinnosti politiky súdržnosti. Práve preto vyzýva členské štáty, aby používali niektoré z prísnejších metód pri ich vlastných hodnoteniach. Čím budeme mať viac hodnotení s hodnovernými dôkazmi o rôznych aspektoch politiky, tým lepšie dokážeme vytvoriť obraz o výkonnosti celkovej politiky.

Zhrnutie: neexistuje žiadna kúzelná, jedinečná metóda na zistenie, jednoduchým spôsobom, či boli programy politiky súdržnosti úspešné alebo nie. Ale hodnotenia založené na rôznych metódach môžu zostaviť úspešné dôkazy.

PRE ĎALŠIE INFORMÁCIE POZRI METHODS SOURCEBOOK V EVALSED:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/evalsed/sourcebooks/method_techniques/index_en.htm

HODNOTENIE POSILŇUJE POLITIKU SÚDRŽNOSTI

Hodnotenie je zabudované do politiky súdržnosti odhora až dolu. Keď európski lídri rozhodujú o rozpočte pre túto politiku, musia brať do úvahy ciele a úlohy na úrovni členského štátu, regiónu a napokon na úrovni projektu. Jasné ciele a úlohy na každej úrovni môžu ukázať prínos projektov k dosiahnutiu európskych cieľov v oblasti hospodárskeho, sociálneho a územného rozvoja. Hodnotenie pomáha vytýčiť si ciele ako aj zistiť, či boli tieto ciele splnené.

Regióny sú zodpovedné za hodnotenie svojich programov, aby zistili, či sa plnia podľa plánu, a pokiaľ nie, musia realizovať nevyhnutné zlepšenia. V rokoch 2007 – 2013 majú regionálne a vnútroštátne orgány veľkú slobodu pri rozhodovaní, čo budú vyhodnocovať a kedy. Podstatné je to, že hodnotenia by mali byť navrhnuté tak, aby zodpovedali ich potrebám: ak potrebujú výsledky, s najväčšou pravdepodobnosťou ich použijú!

Po tejto stránke, programoví koordinátori v štyroch oblastiach EÚ, Francúzsko, Poľsko, Severné Porýnie – Vestfálsko v Nemecku a Rakúsko, nám hovoria, ako im hodnotenie pomáha efektívne plniť programy, ktoré sú v súlade s cieľmi politiky súdržnosti.

FRANCÚZSKO

Tradične, politika regionálneho rozvoja vo Francúzsku bola centralizovaná. Za posledných 20 rokov sa vnútroštátny prístup plánovania vyvinul smerom k decentralizácii a väčšej zodpovednosti pre miestne samosprávy. Navyše, od roku 2000 tu bol stále väčší záujem o lepšiu koordináciu medzi programami EFRR a Contrats de plan Etat de-Région (CPERs), ktoré sú štátno-regionálnymi programami, ktoré boli zavedené v rámci politiky decentralizácie, ktorá sa vykonávala vo Francúzsku v osemdesiatych rokoch.

Aby sa pomohlo dosiahnuť tento cieľ, štátno-regionálne programy boli zosúladené so sedemročným programovým obdobím programov EFRR (2000 – 2006). Cieľom bolo podporiť koherentnejšie činnosti a zvýšiť pákový efekt domácich a európskych fondov. Počas tohto obdobia, hodnotenie tiež prinieslo pridanú hodnotu pre štátno-regionálne programy zavedením nových praktík, ako strednodobé hodnotenie, a generovalo silnejšiu kultúru hodnotenia na úrovni štátnej ako aj regionálnej správy. V súčasnosti sa tento súlad s programom EFRR ešte viac prehĺbil zavedením následných hodnotení pre štátno-regionálne programy, založením spoločných regionálnych výborov pre hodnotenie a spustením spoločných hodnotení pre programy EFRR a CPERs.

VIAC INFORMÁCIÍ:

<http://www.datar.gouv.fr/>

DATAR je vnútroštátny orgán zodpovedný za územné plánovanie a politiky regionálneho rozvoja vo Francúzsku, poskytujúci usmernenia na definovanie vnútroštátnej stratégie. Je zodpovedný za vedenie a koordináciu hodnotenia programov EFRR a CPERs, navrhuje metódy a vytvára vnútroštátne tematické hodnotenia. Na regionálnej úrovni, prefektúry v partnerstve s regionálnymi samosprávami (s výnimkou regionálnej samosprávy Alsaska, ktorej bola táto úloha delegovaná) sú zodpovedné za monitorovanie a hodnotenie.

Vzhľadom na zložité inštitucionálne rozdelenie zodpovedností medzi regiónmi a centrálnou úrovňou, monitorovanie vnútroštátnych a regionálnych programov je skutočnou výzvou. Pred rokom 2000, regióny používali svoj vlastný monitorovací systém, ktorý sa vždy nezhodoval s tým na centrálnej úrovni, čo znemožňovalo skonsolidovať údaje zozbierané regiónmi. V rokoch 2000 – 2006 bol zavedený systém PRESAGE na finančné monitorovanie programov spolufinancovaných zo zdrojov EFRR. Pokiaľ ide o aktivity hodnotenia, v súčasnom období bol tento systém rozšírený na pokrytie monitorovacích aktivít CPERs. Hoci monitorovanie sa často považuje za administratívnu záťaž, poslúžilo ako užitočná učebná pomôcka pre projektových partnerov ako aj pre regionálne samosprávy.

POĽSKO

Pri príprave na vstup do EÚ v roku 2004, Poľsko čelilo náročnej úlohe vytvorenia systémov od nuly na posúdenie vplyvu investičných programov. Spolu s ostatnými novými členskými štátmi, Poľsko muselo ustanoviť inštitucionálne štruktúry a kapacity pred tým, ako mohlo začať akékoľvek hodnotenie. Táto úloha, ktorú malo pred sebou, sa zdala kolosálna. Avšak dnes prechádza národný odbor hodnotenia od úspechu k úspechu, a čo sa začalo ako povinnosť pre programovú kontrolu, sa teraz stáva príkladom moderného manažmentu vo verejnej správe.

Prvé kroky na tejto ceste sa začali v roku 2004 s intenzívnym úsilím vytvoriť silné inštitúcie a vyškoliť úradníkov v technikách hodnotenia. Do roku 2006 bolo pokryté dostatočné pole pôsobnosti na dokončenie predbežného hodnotenia programov pre obdobie rokov 2007 – 2013 a polozenie širších otázok o tom, ako hodnotiť vplyvy, kto by mal byť za to zodpovedný a ako čo najlepšie šíriť výsledky ich zistení. V súčasnosti hodnotenie spočíva na stálych, integrovaných štúdiách a na zbere údajov, aby sa zistil skutočný ekonomický vplyv jednotlivých projektov a širšie, horizontálne ciele programov regionálneho rozvoja.

Dosiahnuc veľa za krátky čas, poľskí hodnotitelia sú oduševnení podeliť sa o svoje vedomosti a držať tempo pokroku. Všetci zapojení sú odhodlaní zverejniť výsledky svojej práce a rozšíriť ich prostredníctvom konferencií, internetu, správ a databáz dostupných verejnosti.

Odborná príprava v oblasti hodnotiacich postupov a zdokonaľovanie techník sú naďalej jadrom ich práce. Vďaka financovaniu zo zdrojov EÚ sa hodnotiaci postup môže neustále rozvíjať prostredníctvom nových možností odbornej prípravy a nasadením zdrojov na preskúmanie tejto oblasti. Prispievajú na to aj prizvaní externí odborníci a využíva sa rastúca medzinárodná spolupráca. S touto silnou kombináciou zdrojov a ambícií, hodnotenie v Poľsku rýchlo nadobúda závideniahodnú povesť.

VIAC INFORMÁCIÍ:

Poľsko – <http://www.mg.gov.pl/English>

Financovanie obnoviteľných zdrojov energie v La Réunion

” Čo sa začalo ako povinnosť pre programovú kontrolu, sa teraz stáva príkladom moderného manažmentu vo verejnej správe. “

SEVERNÉ PORÝNIE-VESTFÁLSKO, NEMECKO

Dlhodobé skúsenosti v oblasti monitorovania programov v Nemecku poskytujú pevný základ pre čoraz rozmanitejšie ukazovatele, ktoré sa v súčasnosti sledujú. V Severnom Porýní-Vestfálsku hodnotitelia programov overujú celkový obraz vplyvu regionálneho rozvoja podľa finančných údajov a údajov o zamestnanosti. Možno si tak urobiť predstavu o tom, ako séria projektov prispieva k vytváraniu nových pracovných miest, inováciám, vytváraniu nových firiem a príležitostiam odbornej prípravy.

Zameriavajúc sa na horizontálne ciele, ktoré presahujú tento rámec, hodnotenie berie do úvahy aj prínos v oblasti životného prostredia a rovnakých príležitostí. Martin Hennicke, vedúci riadiaceho orgánu pri Ministerstve hospodárstva a energetiky v Severnom Porýní-Vestfálsku, je presvedčený, že „nepretržité monitorovanie a vyhodnocovanie je základom pre transparentnosť, efektívnosť a účinnosť.“

Každý projektový návrh musí financovanie podrobne zdôvodniť z hľadiska očakávaných ekonomických, sociálnych a environmentálnych prínosov. Toto bohatstvo informácií prináša časom stále viac ovocia a čím sú očakávané prínosy podrobnejšie, tým sú užitočnejšie pri stálom hodnotení a určovaní konkrétnych cieľov.

Pri niektorých zložitých programoch, obzvlášť pri tých, ktoré používajú nové nástroje financovania, sa po ukončení projektu vykonáva doplňujúce hĺbkové hodnotenie. V týchto prípadoch hodnotitelia vykonávajú kvantitatívne hodnotenia výsledkov projektov, ako aj kvalitatívnejšie hodnotenia úrovni inovácie a zlepšenia sociálnej situácie. Niekedy sú zapojené aj externé tímy, aby zvýšili odborné vedomosti v konkrétnych oblastiach, čo umožňuje viditeľnejší pokrok v širšom spektre tematických cieľov, ako Stratégia ochrany klimatického prostredia.

Všetky tieto aspekty možno teraz združiť do spoľahlivého a výkonného hodnotenia, ktoré vykazuje hodnotu peňazí cez celý rad opatrení a je základom pre neustále zdokonaľovanie riadenia budúcich projektov.

VIAC INFORMÁCIÍ:

Severné Porýnie-Vestfálsko –
<http://www.economy.nrw.de/grundsatz/nrwineu/index.php>

RAKÚSKO

Hnacou silou hodnotenia v Rakúsku bolo nové nariadenie pre štrukturálne fondy EÚ, ktoré podporilo otvorenejší, logickejší prístup.

Pravidelné hodnotenie, ktoré je nevyhnutným predpokladom pre procesne orientované systémy hodnotenia, vyžaduje zdieľanie vedomostí a sieťovú spoluprácu, aby sa zaručilo zdieľanie skúseností.

V období 2000 – 2006 bol vytvorený nový nástroj na zlepšenie komunikácie a koordinácie hodnotenia. Bola to koordinačná a pracovná platforma hodnotenia, KAP-EVA, zriadená včas, aby mohla využiť konkrétne, povinné strednodobé hodnotenia.

V rámci strednodobého hodnotenia v roku 2003 bola výskumná spoločnosť Horného Rakúska Profactor hodnotená podľa toho, ako jej výskumné projekty spolufinancované zo zdrojov EÚ ovplyvnili regióny. Hodnotenie sa sústredilo na vplyv projektu na inovačný potenciál miestnych a regionálnych malých a stredných podnikov, na rozvoj inovačne orientovanej infraštruktúry a na zlepšenie prenosu technológie. Hoci sa našiel určitý priestor pre zlepšenie, ako napr. povzbudzovať menej inovatívne podniky k prístupu know-how vedy a výskumu, hodnotenie Profactoru potvrdilo pozitívne vplyvy projektov spolufinancovaných zo zdrojov EÚ.

Hodnotiaci prístup sa ďalej rozvinul v rokoch 2007 – 2013 vytvorením integrovaného strategického monitorovania „STRAT. ATplus“. Na základe pilotnej štúdie zameranej na kvantitatívne údaje (sledované obdobie 1995 – 2007) možno vyvodit' nasledujúci záver: podporované regióny (v období 1995 – 2007) sa rozvíjajú lepšie z hľadiska zamestnanosti a trhu práce a dosiahli väčší pokrok v porovnaní s nepodporovanými regiónmi. Množstvo decentralizovaných aktivačných štruktúr a vytváranie regionálnych sprostredkovateľských zariadení zlepšili podmienky pre rozvoj v regiónoch.

Strategické monitorovanie plne podporuje princíp partnerstva a zdôrazňuje regionálny strategický rozvoj z perspektívy krížového financovania z fondov.

VIAC INFORMÁCIÍ:

Rakúsko – www.oerok.gv.at

“ Dlhodobé skúsenosti v oblasti monitorovania programov v Nemecku poskytujú pevný základ pre čoraz rôznejšie ukazovatele, ktoré sa v súčasnosti sledujú. “

Projekt Profactor ukázal úžitok fondov EÚ

PREDSTAVUJEME KOMISÁRA HAHNA, NOVÉHO KOMISÁRA EÚ PRE REGIONÁLNU POLITIKU

Aké sú podľa Vás kľúčové výzvy, ktoré sú pred Vami vo Vašej novej úlohe komisára pre regionálnu politiku EÚ?

V prvom rade mi dovoľte povedať, že je privilegium byť menovaným na toto miesto. Samotné riadenie regionálnej politiky EÚ – jeden z najväčších úspechov európskej integrácie – je obrovskou výzvou a teším sa, že budem pokračovať v dobrej práci, ktorú vykonali moji predchodcovia.

Podľa môjho názoru potrebujeme rozvíjať regionálne ekonomiky, ktoré sa viac zakladajú na vedomostiach, inováciách a udržateľnosti. Finančná kríza a následný hospodársky pokles zasiahli všetky regióny po celej únii. Má naďalej veľký vplyv na hospodársky rozvoj a zamestnanosť. Investovaním ešte väčšej sumy regionálnych peňazí do výskumu, inovácií a vzdelávania môžeme prispieť k podpore konkurencieschopnosti a inovácií v našich regiónoch, čo nám obratom pomôže vyjsť z hospodárskej krízy silnejšími.

Musíme tiež zabezpečiť, aby sa naša politika zameriavala viac ako kedykoľvek predtým na produkovanie hmatateľných výsledkov a vytváranie pracovných miest. V našom úzko prepojenom svete, dosiahnutie rastu v jednom regióne prinesie novú zamestnanosť v inom. Na záver, regionálne investície znamenajú európsky pokrok.

Zaviazali ste sa, že ciele regionálnej politiky urobíte kľúčovým aspektom stratégie EÚ 2020 – je to reálny cieľ?

Jedným z mojich kľúčových cieľov je zabezpečiť úzke zosúladenie politiky súdržnosti EÚ so stratégiou Európy 2020. Toto je hlavná priorita. Táto stratégia stanoví rámec pre hospodársky, sociálny a environmentálny rozvoj EÚ pre nasledujúce desaťročie. Vzhľadom na súčasnú hospodársku situáciu, plnenie jej cieľov nebude žiadna ľahká úloha. Avšak, s jej integrovaným rámcom pre investície, osvedčeným systémom plnenia politiky a vlastníctvom na mieste, politika súdržnosti môže byť a bude jedným z hlavných motorov jej vykonávania pre Európu 2020.

Teraz ste zodpovedný za jeden z najväčších rozpočtov v Európskej únii – ako zaručíte, že vplyv politiky sa hodnotí rigorózne?

50 miliárd € vyčlenených ročne na politiku súdržnosti iste predstavuje veľa peňazí! Hodnotenie vplyvu týchto investícií, učenie sa, čo funguje a prečo to funguje, je samozrejme rozhodujúce pre jej úspech. Pevne verím, že politika súdržnosti sa musí viac sústreďovať na výsledky s kritériami výkonnosti, ktoré odrážajú povahu intervencií a politických cieľov.

Táto politika podporila milióny projektov. Tieto projekty hovoria o tom, ako jej trvalé investície do infraštruktúry, do zlepšenia životného prostredia, do inovácií a rozvoja podnikania a zručností ľudí priniesli skutočný úžitok pre občanov po celej EÚ. Oboznámiť verejnosť o tom, čo sa skutočne dosiahlo za peniaze daňových poplatníkov, nie je len nevyhnutné, ale je to aj základom demokratickej zodpovednosti. Preto si musíme byť absolútne istí tým, že sme zaviedli tie najlepšie kontrolné systémy, aby daňový poplatník vedel, že peniaze sú správne investované.

Toto bude vyžadovať ešte silnejšiu kultúru monitorovania a hodnotenia a záväzok učiť sa v rámci partnerstiev. Zvýšenú pozornosť na výkon, ciele a výsledky bude tiež potrebné prepojiť na podnety a podmienenosť, aby sa podporila kvalita.

Viedlo sa veľa diskusií o budúcej politike súdržnosti – aký je Váš osobný názor na niektoré kľúčové otázky, ktoré sú v hre?

V kontexte Stratégie EÚ 2020 ako aj revízie rozpočtu, rok 2010 je z mnohých ohľadov kľúčovým rokom pre stanovenie základov pre budúcu politiku súdržnosti. Formovanie politiky pre obdobie po roku 2013 tak, aby mohla podporovať európske regióny pri čelení novým výzvam a prechode na ekonomiku zajtrajška, bude jednou z mojich najdôležitejších úloh.

Európsky projekt hospodárskej integrácie je pre každého – preto by politika súdržnosti mala byť politikou pre všetky regióny. Avšak, aby sa zvýšila efektívnosť politiky, budúcu podporu musíme zamerať na obmedzený počet priorít v súlade s Európu 2020 a vyhnúť sa ďalšiemu množeniu a fragmentácii financovania zo zdrojov Spoločenstva. Na dosiahnutie tohto cieľa musíme zjednodušiť pravidlá politiky a viac sa zamerať na výsledky a spolupracovať na všetkých úrovniach, aby sa kombinovali európske finančné prostriedky s miestnymi, regionálnymi, národnými alebo súkromnými rozpočtami, aby investície dosiahli najväčší účinok.

Generálne riaditeľstvo pre regionálnu politiku podporuje rozvoj hodnotiacich schopností v členských štátoch a regiónoch poskytovaním poradenstva a usmerňovania v oblasti metód hodnotenia a dobrých príkladov. Cieľom je pomôcť štátnej správe a regionálnym správam zlepšiť dôslednosť a kvalitu ich hodnotení. Robíme to prostredníctvom rôznych pracovných dokumentov a usmernení, hodnotiacich podujatí a dvoch hodnotiacich sietí.

Hodnotiaca sieť členského štátu:

Hodnotiaca sieť členského štátu je fórum pre diskusiu medzi Európskou komisiou (Generálne riaditeľstvo pre regionálnu politiku) a členskými štátmi o otázkach týkajúcich sa hodnotenia politiky súdržnosti. Tejto sieti predsedá útvar hodnotenia GR pre regionálnu politiku a stretáva sa dva alebo trikrát za rok, aby prediskutovala metódy hodnotenia, osvedčené postupy, výsledky hodnotení a ich využitie.

Jej cieľom je uľahčiť výmeny skúseností a osvedčených postupov medzi členskými štátmi, aby sa posilnila schopnosť hodnotenia v celej Európskej únii. Hodnotiaca sieť zahŕňa predstaviteľov členských štátov, ktorí sú zodpovední za hodnotenie politiky súdržnosti, najmä Európskeho fondu pre regionálny rozvoj a Kohézneho fondu.

Z programu na zasadnutie v dňoch 25. – 26. februára 2010:

- Národné strategické správy: prehľad kľúčových ukazovateľov a výsledkov hodnotenia
- Organizácia pilotných akcií a informácie o výročných správach 2010
- Aktualizácia a prezentácie od GR REGIO o konečných výsledkoch z následných hodnotení Cieľov 1 a 2 za roky 2000 – 2006;
  - Štrukturálne zmeny a globalizácia
  - Doprava
  - Životné prostredie a zmena klímy
- Aktualizácia následného hodnotenia Kohézneho fondu a ISPA
- Prezentácia výsledkov hodnotenia z Poľska (o podpore podnikov a o kontrolných skupinách)
- Prezentácia výsledkov hodnotenia zo Švédska a nedávna publikácia o prebiehajúcich hodnoteniach

Odborná hodnotiaca sieť

Cieľom tejto novej iniciatívy je každý rok zachytiť všetky dostupné dôkazy o výkonnosti politiky súdržnosti, zostaviť výročnú správu pre každý členský štát. Prvé správy budú publikované na konci roka 2010.

Od začiatku roka 2010 bude táto sieť odborníkov syntetizovať dôkazy o výkone politiky v období 2007 – 2013 sledovaním fyzickej a finančnej výkonnosti Operačných programov. Bude analyzovať dôkazy pochádzajúce z hodnotení vykonávaných v členských štátoch.

Podľa platných predpisov, členské štáty sú zodpovedné za hodnotenia počas programového obdobia podľa svojich potrieb a priorít. Za posledných pár rokov členské štáty vyvinuli plány hodnotenia a mnohé spustili hodnotenia, ktoré prinášajú nové náhľady na výkonnosť programov. Odborná hodnotiaca sieť bude analyzovať výsledky týchto štúdií v každom členskom štáte.

Ďalším cieľom tejto siete je identifikovať príklady osvedčených postupov pri hodnotení (zaujímavé metódy, dobré údaje, atď.). Štúdie, ktoré môžu byť užitočné a zaujímavé pre ostatné členské štáty, budú k dispozícii v online knižnici na webovej stránke Inforegio, kde užívatelia budú môcť vyhľadávať hodnotiace štúdie podľa rôznych kritérií.

Zameranie na inovácie v roku 2010

V súlade s obnovenou Lisabonskou stratégiou, politika súdržnosti zdôrazňuje potrebu investovať do inovácií, aby sa udržala konkurencieschopnosť, rast a zamestnanosť v Európe. Štvrtina EFRR na roky 2007 – 2013, 85 miliárd €, je vyčlenená na aktivity podporujúce inovácie. Práca tejto odbornej siete poskytne náhľad na druhy opatrení, ktoré podporuje EFRR, a na relatívny dôraz inovačných rozmerov v každom členskom štáte.

Existuje nejaký regionálny rozmer pre národné inovačné politiky a ako programy EFRR prispievajú k regionálnym a národným inovačným politikám? To sú jedny z kľúčových otázok, ktorými sa budú zaoberať odborníci v každom členskom štáte. Cieľom je poskytnúť predstavu o tom, ako by mohli programy politiky súdržnosti prispieť k zlepšeniu inovačného potenciálu EÚ.

EVALSED

EVALSED je online zdroj poskytujúci návod na to, ako navrhnuť a vykonávať hodnotenia a ako zabezpečiť ich kvalitu. Určený predovšetkým pre prijímateľov rozhodnutí – najmä pre tých, ktorí navrhujú a riadia hodnotenia – EVALSED je praktický nástroj, zameraný na pomoc pri prijímaní rozhodnutí o politikách socioekonomického rozvoja.

Definuje úlohu hodnotenia v socioekonomickom rozvoji, diskutuje o rôznych spôsoboch, ako rozvinúť schopnosť hodnotenia a vypracúva metódy hodnotenia. EVALSED sa tradične zameriava na hodnotenia programov. Skúsenosť z prebiehajúceho hodnotenia pre roky 2007 – 2013 a tematické, následné hodnotenie obdobia 2000 – 2006, tiež ukazujú, že hodnotenia tém alebo príspevkov majú veľký potenciál poskytnúť vierohodné výsledky. Po týchto nedávnych skúsenostiach v oblasti hodnotenia, hlavná časť EVALSED-u bola aktualizovaná a spracovaná v tlačenej forme s cieľom podporiť a zlepšiť postup hodnotenia v EÚ.

EVALSED POZOSTÁVA Z DVOCH ČASTÍ:

Sprievodca: určený pre všeobecných užívateľov a čitateľov

2 prvotné prameňe: sú predmetom osobitného záujmu pre vykonávateľov a pre tých, ktorí sa chcú podeliť o zručnosti v oblasti hodnotenia alebo ich chcú nadobudnúť

- Metódy a techniky
- Budovanie schopností

Nedávno bola aktualizovaná celková štruktúra prvotného prameňa o metódach a technikách hodnotenia a boli zverejnené nové sekcie o makroekonomických modeloch a o hodnotení negatívneho vplyvu. V roku 2010 sa plánuje podrobnejšie preskúmanie Sprievodcu a prvotných prameňov, aby sa ďalej rozvíjal a aktualizoval ich obsah.

Konferencia o hodnotení

Veľká medzinárodná konferencia o „Nových metódach pre hodnotenie politiky súdržnosti: podpora zodpovednosti a vzdelávania“ sa konala v novembri roku 2009 vo Varšave, Poľsku. Témou konferencie bolo používanie metód hodnotenia, ktoré poskytnú vierohodný dôkaz o výkone politiky súdržnosti. Na tomto podujatí sa zišlo spolu 500 účastníkov zo všetkých členských štátov a mimo nich, vrátane tvorcov politiky, osôb zodpovedných za hodnotenie programov politiky súdržnosti na národnej a regionálnej úrovni, hodnotiteľov a akademickej obce.

Jedným z kľúčových odkazov je, že hodnotenie musí zachytiť vplyvy politiky súdržnosti a to je dvojstranný proces: Komisia sama nemôže priniesť dôkaz o vykonávaní politiky – členské štáty a regióny musia tiež dodať dôkazy o hodnotení. V rôznych oblastiach intervencie by sa mali používať solídne metódy hodnotenia.

Potreba politickej diskusie o výkone politiky bola stálym posolstvom počas dvoch dní prezentácií, diskusií a seminárov o osobitých metódach hodnotenia. Konferencia bola aktuálnou príležitosťou pre niektorých špičkových európskych politikov a hodnotiteľov na zamyslenie sa nad tým, čo Komisia, členské štáty a hodnotitelia musia urobiť, aby uistili, že hodnotenie ponúka politickú diskusiu a prispieva k nej. Ak chceme výkonnú politiku a ak to chceme preukázať na základe hodnotenia, musíme mať jasno v tom, o čom sú ciele politiky – a nepreťažovať ju mnohými cieľmi.

VIAC INFORMÁCIÍ:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/evalsed/index_en.htm

V každom vydaní Panorama zisťuje, ako sa dva projekty rozvíjajú z pohľadu ľudí, ktorí ich riadia. Pozrieme sa na dobré a zlé stránky riadenia projektu financovaného zo zdrojov EFRR: identifikovanie problémov a spoločné riešenia.

PROJEKT

1

DÔVERNE O PROJEKTE LONGLIFE

Fakty a čísla

Asi 2,3 milióna € sa investuje do projektu Longlife od januára 2009 do januára 2012.

Budovanie pre život

Environmentálne úvahy sa stávajú jednou z hlavných charakteristík pri navrhovaní nových moderných bytových domov v regióne Baltského mora čiastočne vďaka projektu Longlife. Projekt rozvíja praktiky, inovačné technológie, jednotné postupy a usmernenia pre plánovanie a budovanie prototypu pre udržateľnú, energeticky efektívnu a úspornú na zdroje obytnú budovu.

Vedomosti nadobudnuté v tomto procese sa prevedú do Dánska, Nemecka, Litvy, Poľska a Ruska. Očakáva sa, že týmto zdieľaním vedomostí sa znížia rozdiely v oblasti praktík, technológií, postupov a pravidiel a pristúpi sa k environmentálne prijateľnejším obytným budovám.

V zákulisí – riadenie projektu EFRR

Zoznámte sa s projektovým manažérom, Klausom Rückertom

Klaus Rückert je hlavným partnerom projektu. Profesor v oblasti designu, štruktúry a výstavby na Inštitúte architektúry pri Technickej univerzite v Berlíne. (Technische Universität Berlin), pre Rückerta ide o „malý krok“ k rozšíreniu jeho oblasti výskumu od krajín ako je Mexiko, Čína, Afganistan a Irán až po európsky región Baltského mora. Podujal sa na hlavnú úlohu, a to hľadať partnerov a napísať úspešný návrh projektu pre program INTERREG IV B.

Nedávny štátny sviatok v Litve umožnil projektovej koordinátorky Marii Kiefelovej poslať blahoželania projektovým partnerom a združeniam, ktoré sú tam etablované, „Pre projekt je skutočne dôležité, aby sa ľudia cítili ocenení a informovaní,“ vysvetľuje. S partnermi v rôznych krajinách, odbornými skupinami pre rôzne špecializácie a usmerneniami EÚ o aktivitách v regióne Baltského mora, ktoré sa teraz vykonávajú po štvrtýkrát, potreba každého informovať o aktuálnych otázkach je naliehavá.

Takže, keď na poslednom workshope projektu prezentovala správu o stave riadiacemu výboru, ktorá určovala aj hlavné úlohy na nasledujúce obdobie, o ktorom sa bude robiť hlásenie, bola šťastná keď videla, že všetky odporúčania boli prijaté. Samotná správa a podporné prezentácie boli odoslané všetkým partnerom projektu, „Nechceme, aby sa niekto cítil na vedľajšej koľaji,“ hovorí Kiefelová.

Ak by sa riadenie projektu pre región Baltského mora podporovaného zo zdrojov EFRR stalo príliš zložitým, Kiefelová má neoceniteľný zdroj na dosah. Spoločný technický sekretariát EÚ má sídlo v Rostocku, „Sú schopní odpovedať na každú otázku, ktorú by som mala. Táto služba je neoceniteľná,“ dodáva.

Ako prvý projekt, ktorý získal finančné prostriedky z EFRR v prvej výzve posledného programu, projektoví manažéri majú dôvod byť hrdí na to, čo sa dosiahlo. A čo si myslí Kiefelová, že je kľúčom k úspešnému projektu pre región Baltského mora? „Musí existovať dôvera medzi hlavným partnerom a Spoločným technickým sekretariátom,“ hovorí.

Úspešné výsledky

Pri hladko prebiehajúcom projekte sa dôraz kladie na očakávané výsledky. Hlavným cieľom je vytvoriť novú budovu, navrhnutú od nuly a certifikovanú ako udržateľnú, ktorú môžu používať regionálne a vnútroštátne orgány a orgány EÚ, projektanti, bytové združenia, developeri, spoločnosti a malé podniky. A keď bude postavená a fungujúca jedna, je nádej, že sa ich vytvorí viac.

Keď sa Rückerta pýtali na hlavné prekážky pri zavádzaní projektu, povedal: „Samozrejme, že je potrebné určité úsilie na koordináciu 14 partnerov z 5 krajín pri tak náročnej záležitosti!“ Avšak rýchlo zdôrazňuje, že vysoká úroveň angažovanosti všetkých jeho projektových partnerov pomohla hladkému priebehu vecí.

VIAC INFORMÁCIÍ

<http://www.longlife-world.eu>

Kým v našom nasledujúcom čísle sa budeme venovať Musikparku a Centru nanozdravotníctva, v tomto čísle objavíme, čo sa deje vo dvoch nových projektoch – Konkurencieschopné zdravotnícke služby a Longlife, pričom do oboch sú zapojené partnerstvá v rôznych členských štátoch.

PROJEKT 2

DÔVERNE O KONKURENCIESCHOPNÝCH ZDRAVOTNÍCKYCH SLUŽBÁCH

Fakty a čísla

Skoro 1 milión € sa investuje do projektu konkurencieschopných zdravotníckych služieb od januára 2008 do konca roka 2010.

Moderný prístup k zdravotnej starostlivosti

Fínsko, Írsko, Nórsko, Švédsko a Škótsko majú niektoré z najmenej osídlených regiónov v Európe, kde je hustota obyvateľstva v priemere 3,5 obyvateľa na km². Zabezpečenie zdravotnej starostlivosti pre tieto regióny s ich starnúcou populáciou a chladným podnebím je dlhodobou známou výzvou. Avšak riešenia sa našli len nedávno.

Zo svojej kancelárie v Bruseli, Seppo Heikkilä, vtedy riaditeľ úradu pre Severné Fínsko pri EÚ, vysníval plán spolu s Pasi Parkkilä z nemocničného areálu Severná Ostrobothnia (Northen Ostrobothnia Hospital District, NOHD) na zavedenie telemedicíny a elektronických zdravotníckych služieb pre vzdialené oblasti. Vďaka jeho kontaktom a základným vedomostiam sa zrodil projekt konkurencieschopných zdravotníckych služieb.

Stretnutie s Minna Mäkinieni – koordinátorkou projektu

Pani Mäkinieni bola oslovená, aby využila svoje odborné znalosti veľmi prakticky, a to ako koordinátorka projektu. Jej vedecké zázemie – skúmanie replikácie a opravy DNA na Univerzite Oulu a neskôr modelovanie vzniku rakoviny v Spojenom kráľovstve – ako aj jej vedomosti o spracovaní informácií a o verejnej správe, ju umiestnili na ideálne miesto na vedenie tohto ambiciózneho nadnárodného projektu. Dva roky práce na projekte opisuje ako „veľmi zaujímavú a podnetnú“ prácu, napriek mnohým termínom, ktoré treba dodržiavať.

A čo by poradila pani Mäkinieni ostatným, ktorí sa snažia o podporu z EFRR? „Administrácia projektu EÚ zaberá veľa času, vyplňovanie výkazov a podrobné dokumentovanie všetkého. Venovať pozornosť detailom sa oplatí, písanie správ a príprava na finančný audit sú potom jednoduchšie.“

Vedenie projektu – čo je zapojené?

Hospodársky pokles pripomenul, že sektor zdravotnej starostlivosti má finančné problémy a potrebuje znížiť výdavky. Keď je tento stav v kombinácii s nedávnou epidémiou prasacej chrípky, je zrejmé, že tieto nečakané prekážky ponechali sektoru menej času a peňazí na rozvoj nových služieb. Pri riešení tohto

stavu sa projektové konzorcium snažilo zabezpečiť, aby sa všetkým zapojeným ľuďom vynahradil ich čas – zdá sa, že sa tento krok vyplatil.

Pre pani Mäkinieni je zrejme, že komunikácia je kľúčom k riešeniu väčšiny prekážok, ktoré vznikajú. „Komunikácia emailom je pohodlná, ale nie je najlepším nástrojom riadenia. Usporiadali sme mimoriadne telefonické konferencie a videokonferencie na doplnenie našich stretnutí, ktoré sa konajú dvakrát za rok.“ Zapojenie vrcholového manažmentu a odhodlanie, ktoré preukázali, bolo tiež rozhodujúce pre napredovanie projektu.

Žiadna vzdialenosť nie príliš veľká

Po mnohých brainstormingoch a prípravných stretnutiach, najslubnejšie služby boli vybrané vo Fínsku, Nórsku, Švédsku a Škótsku. „Dohadzovacie“ zasadania sa neskôr organizovali v Inverness v Škótsku, kde sa stretli poskytovatelia služieb a zástupcovia pilotných objektov.

Vo Fínsku

Švédska inovácia na monitorovanie fyziologických údajov na diaľku bola podrobená testu. Známe ako balík zdravotnej kontroly na diaľku (the Remote Check-up Bag), táto inovácia umožňuje pacientom kontrolu ich krvného tlaku, hladiny cukru v krvi, hmotnosti a percento telesného tuku. Balík sa má používať aj na čítanie EKG pre ľudí so srdcovými problémami. Všetky tieto údaje potom môžu byť prístupné cez webový prehliadač.

V Nórsku

Malé spoločenstvá na ostrove Senja mali veľké ťažkosti pri obsadzovaní miest všeobecných praktických lekárov. Vďaka balíku zdravotnej kontroly na diaľku lekári, všetci situovaní v jednom stredisku, budú ponúkať služby obyvateľom ostrova Senja.

Vo Švédsku

Mobilná jednotka lekárskej prehliadky prinesie služby až k prahu domov diabetikov a pacientov s glukómiou. Jednotka je v prívесе, a preto je ľahko prenosná.

V Škótsku

Teledialýza (nórsky model) vytvára video spojenie medzi dialyzačnými jednotkami v hlavnej nemocnici v Inverness a vidieckou nemocnicou vo Wick. Vďaka nej sa zvýši podpora pre satelitný zdravotnícky personál a umožnia sa konzultácie na diaľku medzi pacientmi chorými na obličky, nefrológmi a inými odborníkmi, ktorí sídlia primárne v hlavnej nemocnici.

VIAC INFORMÁCIÍ NA:
www.ehealthservices.eu

DÁTUMY 2010	PODUJATIE	MIESTO
19. apríla	Politika súdržnosti 2000 – 2006: čo sme dosiahli?	Brusel (BE)
19. – 21. apríla	Konferencia vo Viedni a Bratislave o Stratégii EÚ pre podunajskú oblasť	Viedeň (AT) a Bratislava (SK)
10. – 11. mája	Konferencia v Ruse o Stratégii EÚ pre podunajskú oblasť	Ruse (BG)
20. – 21. mája	Konferencia Regióny za hospodársku zmenu „Budovanie udržateľného rastu“ a ocenenia RegioStars 2010 http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/sustainable-growth/home_en.cfm?nmenu=1	Brusel (BE)
24. – 26. mája	Konferencia „Regionálne odpovede na globálne zmeny: aktéri, inštitúcie a organizácie“ http://www.regional-studies-assoc.ac.uk/	Pécs (HU)
27. – 28. mája	Fórum o najvzdialenejších regiónoch	Brusel (BE)
10. – 11. júna	Konferencia v Constante o Stratégii EÚ pre podunajskú oblasť	Constanta (RO)
21. – 22. júna	Neformálna schôdzka ministrov o bývaní a rozvoji mesta http://www.eu2010.es/	Toledo (ES)
4. – 7. októbra	Dni otvorených dverí – 8. európsky týždeň regiónov a miest – „Cieľ 2020: Konkurencieschopnosť, spolupráca a súdržnosť pre všetky regióny“ http://www.opendays.europa.eu/	Brusel (BE)

Dodatočné informácie o týchto podujatiach môžete nájsť v sekcii Agenda našej Inforegio internetovej stránky:
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm

Ďalšie vydania Panoramy sú:

Panorama 34 (Leto 2010) sa bude venovať nasledujúcej téme „Integrovaný prístup“.

Panorama 35 (jeseň 2010) „Boj proti chudobe a sociálnej exklúzii“ sa bude venovať tejto téme európskeho roka očami politiky súdržnosti. Budú sa skúmať výzvy sociálnej exklúzie, mestskej chudoby a marginalizovaných komunít, ako rómskych.

Radi by sme si vypočuli vaše pripomienky a nápady, tak ak by ste chceli niečo povedať, kontaktujte:

regio-panorama@ec.europa.eu

KN-LR-10-033-SK-C

ISSN 1725-826X

© Európske spoločenstvá, 2010
Reprodukcia povolená pod podmienkou uvedenia zdroja.

■ Úrad pre publikácie

Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu politiku
Oddelenie B1 – komunikácia, informácie a vzťahy s tretími krajinami
Raphaël Goulet
Avenue de Tervueren 41
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
e-mail: regio-info@ec.europa.eu
internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_sk.htm